

REPUBLIKA SRPSKA
Agencija za osiguranje Republike Srpske
Banja Luka

Bana Milosavljevića 8/II
e-mail azors.kabinet@blic.net; www.azors.rs.ba
tel/faks: +387 51 228-910, 228-920

REPUBLIC OF SRPSKA
The Insurance Agency of Republic of Srpska
Banja Luka

St. Bana Milosavljevića 8/II
e-mail: azors.kabinet@blic.net; www.azors.rs.ba
phone/fax: +387 51 228-910, 228-920

IZVJEŠTAJ
o stanju u sektoru osiguranja
Republike Srpske
za period od 01.01.2010. do 31.12.2010. godine

Banja Luka, maj 2011. godine

S A D R Ž A J

UVOD	3
1. ZAKONODAVNI OKVIR ZA TRŽIŠTE OSIGURANJA U REPUBLICI SRPSKOJ	4
2. UČESNICI NA TRŽIŠTU OSIGURANJA	6
2.1. Društva za osiguranje.....	6
2.1.1. Vlasnička struktura	7
2.1.2. Ljudski resursi.....	7
2.2. Posrednici u osiguranju	8
2.3. Zaštitni fond Republike Srpske.....	8
2.4. Ombudsman u osiguranju- zaštita potrošača	9
3. PORTFELJ OSIGURANJA.....	10
3.1. Obračunata premija	10
3.2. Struktura premije.....	13
3.3. Tržišno učešće.....	15
4. RJEŠAVANJE ODŠTETNIH ZAHTEVA.....	17
4.1. Životno osiguranje	17
4.2. Neživotno osiguranje	17
5. BILANSNA STRUKTURA	20
5.1. Bilans stanja	20
5.2. Bilans uspjeha	28
6. POKAZATELJI POSLOVANJA	31
ZAKLJUČAK.....	33

UVOD

Izveštaj o stanju sektora osiguranja u Republici Srpskoj za 2010. godinu, pripremljen je u skladu sa članom 9. Zakona o društvima za osiguranje.

U 2010. godini 11 društava za osiguranje, koja imaju sjedište u Republici Srpskoj, ostvarilo je obračunatu premiju od 122,6 miliona KM. Ukupna aktiva sektora osiguranja iznosila je na dan 31.12.2010. godine 245 miliona KM. Sa neto dobitkom u ukupnom iznosu od 15,6 miliona KM je poslovalo 10 društava za osiguranje, a gubitak od 2,8 miliona KM iskazalo je 1 društvo. U ovoj djelatnosti bilo je zaposleno 1.177 radnika.

U periodu 2007.-2010. godina pozicija oblasti osiguranja u odnosu na ukupni finansijski sektor se poboljšala, što se vidi iz podataka u narednoj tabeli:

Dijelovi sektora finansijskih usluga	2007		2008		2009		2010		Indeks rasta aktive 2007.=100
	Aktiva	Udio	Aktiva	Udio	Aktiva	Udio	Aktiva	Udio	
	(u mil. KM)	(%)	(u mil. KM)	(%)	(u mil. KM)	(%)	(u mil. KM)	(%)	
<i>Banke</i>	5.379	84,22	5.749	88,5	5.381	86,57	5.268	85,41	97,93
<i>Zatvoreni investicioni fondovi</i>	566	8,86	218	3,36	287	4,61	372	6,03	65,72
<i>Osiguravajuća društva</i>	190	2,97	212	3,26	223	3,64	245	3,97	128,94
<i>Mikrokreditne organizacije</i>	252	3,95	311	4,79	317	5,10	280	4,54	111,11
<i>Lizing društva</i>	0	0	6	0,09	5	0,08	3	0,05	
Ukupno za sektor	6.387	100	6.496	100	6.216	100	6.168	100	96,57

Izvor: Agencija za bankarstvo RS, Komisija za HOV, Agencija za osiguranje RS

Finansijski sektor RS, slično drugim tranzicijskim zemljama karakteriše izrazita bankocentričnost. Nebankarske finansijske institucije upravljaju sa svega 14,59% aktive. Ipak, u analiziranom periodu jedino su društva za osiguranje zabilježila kontinuirani rast aktive, nominalno i sa stanovišta učešća u ukupnoj aktivni finansijskog sektora.

1. ZAKONODAVNI OKVIR ZA TRŽIŠTE OSIGURANJA U REPUBLICI SRPSKOJ

Društva za osiguranje u Republici Srpskoj u svom poslovanju primjenjuju više različitih sistemskih propisa, što predstavlja osnovni zakonodavni okvir, kako za njihovo funkcionisanje, tako i za provođenje nadzora.

Nadzor sektora osiguranja u skladu sa svojim zakonskim ovlaštenjima, vrši Agencija za osiguranje Republike Srpske (u daljem tekstu: Agencija). Zbog ukupnog korporativnog i finansijskog statusa, društava za osiguranje podliježu i drugim aspektima nadzora, koji vrše ostale nadzorne institucije.

Zakonodavni okvir tržišta osiguranja u Republici Srpskoj čine su slijedeći propisi:

1. Zakon o društvima za osiguranje („Službeni glasnik RS“ broj: 17/05, izmjene 01/06, 64/06 i 74/10),
2. Zakon o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostalim obaveznim osiguranjima od odgovornosti – Prečišćen tekst („Službeni glasnik RS“ broj: 102/09),
3. Zakon o posredovanju u osiguranju („Službeni glasnik RS“ broj: 17/05, izmjene 64/06 i 106/09),
4. Zakon o privrednim društvima („Službeni glasnik RS“ broj: 127/08, izmjene 58/09),
5. Zakon o računovodstvu i reviziji („Službeni glasnik RS“ broj: 36/09),
6. Zakon o tržištu hartija od vrijednosti („Službeni glasnik RS“ broj: 92/06, izmjene 34/09),
7. Zakon o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj: 29/78, 39/85, 45/89, 57/89, „Službeni glasnik RS“ broj: 17/93, 03/96, 39/03, 74/04),
8. Zakon o Agenciji za osiguranje u BiH („Službeni glasnik BiH“ broj: 12/04),
9. Podzakonski propisi koje je Agencija usvojila na osnovu zakona iz oblasti osiguranja i dobrovoljnog penzijskog osiguranja.

U okviru sektora regulisano je i osnivanje i funkcionisanje dobrovoljnih penzijskih fondova. Zakon o dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima, usvojen je u 2009. godini, a nadležnost za regulativu i nadzor u ovoj oblasti data je Agenciji. Regulatorni okvir oblasti dobrovoljnog penzijskog osiguranja čine i podzakonski propisi, koje je u skladu sa svojim ovlaštenjima donijela Agencija, a kojim je detaljnije propisano poslovanje dobrovoljnih penzijskih fondova.

Zakonski okvir tržišta osiguranja je detaljnije razrađen kroz brojne podzakonske akte Agencije, kojima su uvedeni međunarodno priznati standardi i pravila poslovanja društava za osiguranje. To se prije svega se odnosi na kapitalnu adekvatnost, solventnost i likvidnost, obračun i pokriće tehničkih rezervi, zaštitu potrošača isl. Propisani su minimalni standardi računovodstvene i aktuarske revizije u djelatnosti osiguranja, kao i sadržaji revizorskih i aktuarskih izvještaja. Kroz izvršene izmjene i dopune Zakona o društvima za osiguranje, uvodi se primjena principa upravljanja rizicima u društvima za osiguranje, što bi trebalo da pozitivno utiče na stabilnost poslovanja, efikasnije izvršavanje obaveza iz ugovora o osiguranju, čime se obezbjeđuje bolja zaštita korisnika usluga osiguranja.

Zakonom o društvima za osiguranje propisane su obaveze i načini saradnje Agencije za osiguranje Republike Srpske sa Agencijom za osiguranje Federacije BiH u oblasti nadzora. Ovo je posebno značajno imajući u vidu da su osnovane filijale društava za osiguranje u oba entiteta.

S obzirom da je korporativni status društava za osiguranje određen prvenstveno kao otvoreno akcionarsko društvo (drugi oblik je društvo za uzajamno osiguranje), Zakon o privrednim društvima i Zakon o tržištu hartija od vrijednosti primjenjuju se kao opšti propisi po kojima se uređuje korporativno-finansijski status ovih subjekata, osim u dijelu u kojem je Zakon o društvima za osiguranje propisao posebna pravila.

Od velikog je značaja primjena međunarodnih računovodstvenih i standarda finansijskog izvještavanja, koji su na osnovu zakona iz oblasti računovodstva uvedeni u obaveznu primjenu. Radi primjene ovih propisa Agencija saraduje sa Ministarstvom finansija i Savezom računovođa i revizora RS. Ministarstvo finansija je u 2009. godini donijelo propise koji regulišu finansijsko izvještavanje društava za osiguranje i to:

- Pravilnik o sadržini i formi finansijskih izvještaja društava za osiguranje,
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru društava za osiguranje.

Zakonom o obligacionim odnosima propisane su opšte odredbe ugovora o osiguranju, kao imenovanog ugovora. Ovim Zakonom nisu propisane posebne odredbe o vrstama ugovora o osiguranju za pojedine klasifikovane poslove osiguranja. Imajući u vidu pozitivna iskustva drugih zemalja, u daljem procesu reforme sektora osiguranja, ovaj segment bi trebalo detaljnije regulisati. Za sada su u primjeni uslovi osiguranja koje svako društvo za osiguranje donosi za poslove osiguranja za koje se registrovalo.

Zakonom o Agenciji za osiguranje u BiH, na nivou Bosne i Hercegovine, formirana je državna Agencija sa specifičnim nadležnostima harmonizacije propisa, predstavljanja sektora osiguranja BiH prema inostranstvu, sakupljanja i obrade statističkih podataka za osiguranje u BiH i drugo.

2. UČESNICI NA TRŽIŠTU OSIGURANJA

2.1. Društva za osiguranje

Na tržištu osiguranja Republike Srpske u 2010. godini poslovalo je 11 društava za osiguranje, koja su prema djelatnosti osiguranja, sjedištu i većinskom vlasništvu nad osnovnim kapitalom, predstavljena u narednoj tabeli:

Tabela broj 1: Društva za osiguranje

R.br.	NAZIV DRUŠTVA	SJEDIŠTE	VEĆINSKO VLASNIŠTVO
NEŽIVOTNO OSIGURANJE			
1.	Bobar osiguranje A.D.	Bijeljina	domaće
2.	D.D. Brčko gas osiguranje	Brčko	domaće
3.	Drina osiguranje A.D.	Milići	domaće
4.	Krajina osiguranje A.D.	Banja Luka	domaće
5.	Mikrofin osiguranje A.D.	Banja Luka	domaće
6.	Nešković osiguranje A.D.	Bijeljina	domaće
7.	Osiguranje Aura A.D.	Banja Luka	domaće
8.	Triglav Krajina Kopaonik A.D. za osiguranje	Banja Luka	strano
ŽIVOTNO I NEŽIVOTNO OSIGURANJE (KOMPOZITNA DRUŠTVA)			
9.	Jahorina osiguranje A.D.	Pale	strano
10.	Dunav osiguranje A.D.	Banja Luka	strano
11.	Grawe osiguranje A.D.	Banja Luka	strano

Izvor: Centralni registar HOV

Od 11 društava za osiguranje, sa sjedištem u Republici Srpskoj, 8 je obavljalo djelatnost neživotnog osiguranja, 1 društvo je registrovano samo za životno osiguranje, a 2 društva su kompozitna, odnosno mogu da obavaju poslove neživotnog i životnog osiguranja.

Sa stanjem na dan 31.12.2010. godine na području RS posluje i 9 filijala društva za osiguranje iz FBiH, a 5 društva iz RS ima dozvolu za filijale u FBiH, čime se obezbjeđuje funkcionisanje jedinstvenog ekonomskog prostora BiH u djelatnosti osiguranja.

Ni u ovom izvještajnom periodu, kao ni u prethodnim godinama, u Republici Srpskoj nije bilo registrovano nijedno društvo za obavljanje poslova reosiguranja.

2.1.1. Vlasnička struktura

Prema strukturi vlasništva nad osnovnim kapitalom, u 2010. godini 7 društava je bilo u većinskom domaćem vlasništvu, dok su 4 društva za osiguranje bila u većinskom inostranom vlasništvu. Udio stranog kapitala u ukupnom kapitalu svih društava za osiguranje je iznosio 36,50%. Posmatrano sa stanovišta povezanosti strukture vlasništva i djelatnosti osiguranja, strani kapital je većinski u svim društvima koja obavljaju životno osiguranje i kompozitnim društvima, te jednim društvom registrovanim za poslove neživotnog osiguranja. Posmatrano po domicilnim državama većinskih inostranih vlasnika, dva društva su u većinskom vlasništvu pravnih i/ili fizičkih lica iz Austrije, dok je po jedno društvo u većinskom vlasništvu lica iz Slovenije i Srbije.

Državno vlasništvo nad osnovnim kapitalom, prema Izvještaju Centralnog registra hartija od vrijednosti-knjizi akcionara, postoji samo u Krajina osiguranju a.d, i to u procentu od 70,45%. U ostalim društvima nema državnog vlasništva u strukturi kapitala, ali u Jahorina osiguranju a.d. je evidentirana državna imovina (građevinski objekti) koju ovo društvo koristi, a što je knjiženo u vanbilansnoj evidenciji društva.

Tabela broj 2: Vlasnička struktura u društvima za osiguranje

Vlasništvo	Broj društava za osiguranje	Učešće u ukupnom kapitalu	Učešće u ukupnoj aktivi	Učešće u bruto fakturisanj premiji
Većinsko domaće privatno vlasništvo	6	57.42%	46.98%	46.68%
Većinsko domaće državno vlasništvo	1	6.09%	7.09%	5.47%
Većinsko strano vlasništvo	4	36.50%	45.93%	47.85%
Ukupno	11	100%	100%	100%

Izvor: Izvještaji društava i Centralni registar HOV

2.1.2. Ljudski resursi

Na dan 31.12.2010. godine u društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj bilo je zaposleno 1.177 radnika. Pored toga, zaposleno je još 155 lica u filijalama društava za osiguranje iz FBiH, koja su dobila dozvolu za rad u Republici Srpskoj. Broj i kvalifikaciona struktura zaposlenih za period 2008-2010. godina predstavljeni su u narednoj tabeli:

Tabela broj 3: Broj i kvalifikaciona struktura zaposlenih u društvima za osiguranje

KVALIFIKACIJA	Stanje na dan 31.12.2008.		Stanje na dan 31.12.2009.		Stanje na dan 31.12.2010.		INDEKS 2010/09
	broj	%	broj	%	broj	%	
NK	2	0,22	3	0,32	4	0,34	133,33
PK	1	0,11	1	0,11	2	0,17	200,00
NS	9	0,97	6	0,65	7	0,59	116,67
KV	52	5,61	53	5,72	85	7,22	160,38
SSS	449	48,44	486	52,43	635	53,95	130,66
VKV	15	1,62	15	1,62	12	1,02	80,00
VŠS	102	11,00	103	11,11	102	8,67	99,03
VSS	227	24,49	242	26,11	307	26,08	126,86
MR	11	1,19	14	1,51	21	1,78	150,00
DR	3	0,32	4	0,43	2	0,17	50,00
UKUPNO	871	100	927	100	1177	100	126,97

Izvor: Izvještaji društava

U posljednje tri godine na tržištu osiguranja prisutna je pozitivna tendencija rasta broja zaposlenih. Za razliku od drugih segmenata finansijskog sistema, broj zaposlenih je u odnosu na prethodnu godinu povećan je za 250 novih radnika ili 26,97%.

Iz prezentovanih podataka vidljivo je takođe kontinuirano poboljšanje kvalifikacione strukture zaposlenih.

U skladu sa međunarodnim standardima za funkcionisanje sektora osiguranja od posebne važnosti je obezbjeđenje adekvatnog broja profesionalno osposobljenih aktuara. Na dan 31.12.2010. godine u Registar ovlašćenih aktuara kod Agencije bilo je upisano 16 lica. Od 2009. godine sektor osiguranja u ovoj oblasti u potpunosti se oslanja na domaće kadrovske resurse. Osnovano je Udruženje aktuara Republike Srpske, a u cilju kontinuirane edukacije ovih kadrova potrebno je obezbijediti saradnju Agencije, Udruženja i visokoškolskih ustanova.

2.2. Posrednici u osiguranju

Zaključno sa 31.12.2010. godine u Registar posrednika u osiguranju kod Agencije upisano je ukupno 143 zastupnika- fizička lica, 28 preduzetničkih radnji, 10 društava za zastupanje i 4 filijale društava za zastupanje iz FBiH. U Republici Srpskoj nije registrovano nijedno brokersko društvo.

U skladu sa izmjenama zakonskih propisa u 2011. godini banke, mikrokreditna društva i Pošte RS treba da počnu sa obavljanjem djelatnosti posredovanja u osiguranju. Aktivnosti za izdavanje dozvola su u toku. Na ovaj način značajno će se unaprijediti segment posredovanja u osiguranju u Republici Srpskoj.

2.3. Zaštitni fond Republike Srpske

Zaštitni fond Republike Srpske je uspostavljen Zakonom o obaveznom osiguranju za motorna vozila i ostalim obaveznim osiguranjima od odgovornosti, kao posebno pravno lice.

Nadležnost Fonda je da pokriva štete koje pretrpe žrtve saobraćajnih nezgoda, koje ne mogu biti nadoknađene sistemom obaveznog osiguranja od autoodgovornosti (ako je lice koje je odgovorno za nezgodu nepoznato i ako je nezgodu prouzrokovalo neosigirano vozilo), kao i štete kada je protiv društva za osiguranje iz RS pokrenut postupak posebne likvidacije zbog stečaja ili oduzimanja dozvole.

Sva društva za osiguranje, koja obavljaju osiguranje od autoodgovornosti su po Zakonu članovi Zaštitnog fonda i imaju obavezu uplate doprinosa Fondu, srazmjerno ostvarenoj premiji osiguranja od autoodgovornosti.

Ukupno ostvareni prihodi Zaštitnog fonda u 2010. godini su iznosili 1.749.346 KM, od čega se 1.416.451 KM odnosi na prihode od doprinosa članova Zaštitnog fonda, 327.793 KM je prihod od regresnih potraživanja, a ostali prihodi (prihodi po osnovu kamata) su iznosili 5.102 KM. Ostvareni ukupni prihodi su manji za 10,62% u poređenju sa istim periodom prethodne godine.

U narednoj tabeli se daje pregled rješavanja i isplate odštetnih zahtjeva u 2009. i 2010. godini, a koji se odnose na štete na licima ili imovini u saobraćajnim nezgodama, iz nadležnosti Zaštitnog fonda. Prosječna vrijednost isplaćenog odštetnog zahtjeva u 2010. godine iznosila je 3.461 KM.

Tabela broj 4: Odštetni zahtjevi prema Zaštitnom fondu

Odštetni zahtjevi	Godina 2009	Godina 2010
1. Prijavljeni	415	469
2. Preneseni iz prethodnog perioda	192	174
3. Ukupan broj zahtjeva (1+2)	607	643
4. Odbijeni zahtjevi	142	138
5. Obradeni zahtjevi bez odbijenih	291	333
6. Broj isplaćenih zahtjeva	289	329
7. Iznos isplaćenih zahtjeva	1,065,173	1,138,529

Izvor: Izvještaj Zaštitnog fonda

2.4. Ombudsman u osiguranju- zaštita potrošača

Agencija se zaštitom potrošača bavila neposredno i preko Ombudsmana u osiguranju.

U 2009. i 2010. godini zaokružen je pravni okvir za djelovanje i rad Ombudsmana u osiguranju i formalizovani su postupci radi lakšeg obraćanja potrošača - korisnika usluga osiguranja.

U izvještajnom periodu Kancelarija Ombudsmana zaprimila je 106 predmeta, uglavnom prigovore, molbe i pritužbe osiguranika, korisnika naknada iz osiguranja, odnosno trećih oštećenih lica, pri čemu su dominirali prigovori na postupke u isplati naknade štete iz osnova autoodgovornosti.

Detaljniji podaci o rezultatima postignutim u ovom segmentu dati su u Izvještaju o radu Agencije za 2010. godinu.

3. PORTFELJ OSIGURANJA

3.1. Obračunata premija

Ukupno obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske u 2010. godini, koju su ostvarila društva sa sjedištem u Republici Srpskoj, iznosila je 122.608.072 KM. U odnosu na prethodnu godinu, obračunata premija u 2010. godini je veća za 2,627,717 KM ili za 2,19%.

U narednoj tabeli je dat međunarodni komparativni pregled osnovnih relativnih pokazatelja vezanih za premiju, kojima se mjeri stepen razvijenosti tržišta osiguranja:

Tabela broj 5: Premija i makroekonomski pokazatelji (u USD)¹

Zemlja		Premija/broj stanovnika			Premija/BDP (%)			Životno/Ukupna premija		
		2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009
BiH	Republika Srpska	51.15	60.93	59.43	1.43	1.39	1.46	4.69	5.96	6.62
	Federacija BiH	72.87	87.94	84.49	2.16	2.15	2.23	16.69	17.56	18.16
Austrija		2,620.50	2,856.80	2,742.70	5.80	5.80	6.00	45.40	45.30	45.05
Bugarska		139.30	178.60	158.40	2.70	2.70	2.50	14.96	13.70	11.88
Grčka		537.90	593.90	581.50	1.90	1.90	2.00	51.53	51.70	52.00
Mađarska		491.90	501.40	398.40	3.50	3.10	3.10	55.62	53.10	50.90
Rumunija		135.20	165.00	136.20	1.80	1.80	1.80	19.36	19.80	18.39
Slovenija		1,294.80	1,483.90	1,420.00	5.70	5.40	6.00	32.18	31.80	30.36
Srbija		103.10	126.10	108.20	1.80	1.90	1.80	10.31	12.20	13.64
Turska		110.80	116.10	105.00	1.70	1.20	1.30	13.08	12.80	14.62
Hrvatska		370.70	430.70	401.50	3.30	3.20	2.90	27.29	26.30	26.45
Češka		631.30	804.40	722.80	3.70	3.50	3.90	41.35	40.60	42.33

Izvor: Statistika tržišta osiguranja u BiH, Republički zavod za statistiku RS, Swiss re

Prezentovani podaci pokazuju da je domaći sektor osiguranja, uprkos dinamičnom rastu životnog osiguranja i unapređenju regulatornog okvira, i dalje relativno nerazvijen.

Odnos premije i BDP je znatno niži u odnosu na razvijena tržišta. Međutim treba imati u vidu da među novim članicama EU, samo kod nekoliko njih (Češka, Mađarska i Slovenija), premija osiguranja prelazi 3% BDP. Domaće tržište osiguranje zaostaje i po parametru premija po stanovniku. Učešće premije životnog osiguranja u odnosu na ukupnu premiju, još ne dostiže nivo prosjeka tranzicijskih zemalja EU, a daleko je ispod prosjeka svih članica EU (oko 60%).

Za razvoj sektora osiguranja potrebni su brojni sistemski i makroekonomski preduslovi (ekonomska i monetarna stabilnost, poreski podsticaji, viši životni standard, razvijena kultura osiguranja, visok stepen povjerenja u finansijski sektor, razvijeno tržište hartija od vrijednosti).

U nastavku se daje pregled obračunate premije po društvima za osiguranje:

¹ U vrijeme izrade ovog Izvještaja nije bila dostupna komparativna statistika za 2010. godinu.

Agencija za osiguranje Republike Srpske

Tabela broj 6: Obračunate premije po društvima u periodu 2007-2010. Godina

NAZIV DRUŠTVA U RS	I-XII 2007.		I-XII 2008.		I-XII 2009.		I-XII 2010.		INDEKS 2010/09
	OBRAČUNATA PREMIJA U KM	%	OBRAČUNATA PREMIJA U KM	%	OBRAČUNATA PREMIJA U KM	%	OBRAČUNATA PREMIJA U KM	%	
NEŽIVOTNA OSIGURANJA RS									
1 Bobar osiguranje A.D.	20,719,041	19.67%	18,232,459	15.54%	18,662,036	15.55%	15,833,834	12.91%	84.85
2 D.D. Brčko gas osiguranje	5,929,765	5.63%	7,990,130	6.81%	8,903,366	7.42%	12,037,773	9.82%	135.20
3 Drina osiguranje A.D.	11,850,756	11.25%	12,449,149	10.61%	11,958,700	9.97%	13,623,239	11.11%	113.92
4 Dunav osiguranje A.D.	19,281,956	18.31%	20,993,957	17.89%	19,187,007	15.99%	15,973,747	13.03%	83.25
5 Jahorina osiguranje A.D.	16,355,251	15.53%	17,788,745	15.16%	22,160,656	18.47%	24,164,683	19.71%	109.04
6 Krajina osiguranje A.D.	6,893,447	6.55%	7,898,259	6.73%	7,361,771	6.14%	6,706,856	5.47%	91.10
7 Mikrofin osiguranje A.D.	-	-	816,976	0.70%	1,528,633	1.27%	2,219,659	1.81%	145.21
8 Nešković osiguranje A.D.	11,964,268	11.36%	12,916,734	11.01%	12,270,446	10.23%	11,718,359	9.56%	95.50
9 Osiguranje Aura A.D.	67,464	0.06%	1,631,681	1.39%	1,739,437	1.45%	1,802,871	1.47%	103.65
10 Triglav Krajina Kopaonik A.D. za osiguranje	7,312,137	6.94%	9,644,604	8.22%	8,260,452	6.88%	9,599,224	7.83%	116.21
UKUPNO NEŽIVOTNA RS	100,374,085	95.31%	110,362,693	94.04%	112,032,504	93.38%	113,680,244	92.72%	101.47
ŽIVOTNA OSIGURANJA RS									
1 Grawe osiguranje A.D.	4,937,348	4.69%	6,998,819	5.96%	7,947,851	6.62%	8,566,272	6.99%	107.78
2 Dunav osiguranje A.D.							65,050	0.05%	
3 Jahorina osiguranje A.D.							296,506	0.24%	
UKUPNO ŽIVOTNA RS	4,937,348	4.69%	6,998,819	5.96%	7,947,851	6.62%	8,927,828	7.28%	112.33
UKUPNA PREMIJA RS	105,311,433	100.00%	117,361,512	100.00%	119,980,355	100.00%	122,608,072	100.00%	102.19

Izvor: Izvještaji društva

Grafikon broj 1: Ostvarena premija/po društvima za osiguranje

Izvor: Izvještaji društava

Sedam društava je u 2010. godini u odnosu na prethodnu godinu ostvarilo porast premije, dok je kod četiri društava zabilježeno smanjenje premije.

U 2010. godini učešće u ukupnoj premiji na tržištu osiguranja Republike Srpske su ostvarile i filijale društava za osiguranje iz Federacije BiH, i to u iznosu od 18.595.079 KM, što predstavlja 13,17% u odnosu na ukupnu premiju od 141.203.151 KM.

U nastavku ovog Izvještaja korišćiće se isključivo podaci i pokazatelji o društvima za osiguranje iz Republike Srpske, a u narednoj tabeli se daje samo pregled premije filijala društava iz FBiH na tržištu osiguranja u RS u 2010. godini:

Tabela broj 7: Obračunate premije po filijalama društava iz FBiH u 2010. godini

FILIJALE DRUŠTAVA ZA OSIGURANJE IZ FBiH KOJE POSLUJU U RS	I-XII 2010. OBRAČUNATA PREMIJA U KM	UDIO U UKUPNOJ PREMIJI
NEŽIVOTNA OSIGURANJA FBiH		
1 Bosna-Sunce osiguranje d.d.	2,959,424	15.92%
2 Camelija osiguranje d.d.	202,088	1.09%
3 Croatia osiguranje d.d.	675,362	3.63%
4 Euroherc osiguranje d.d.	3,084,552	16.59%
5 SARAJEVO osiguranje	2,278,625	12.25%
6 Merkur BH osiguranje	124,052	0.67%
7 Osiguranje "VGT" d.d.	3,010,510	16.19%
8 UNIQA osiguranje d.d.	2,012,568	10.82%
9 Zovko osiguranje d.d.	623,223	3.35%
UKUPNO NEŽIVOTNA FBiH	14,970,404	80.51%
ŽIVOTNA OSIGURANJA FBiH		
1 Croatia osiguranje d.d.	29,200	0.16%
2 Merkur BH osiguranje d.d.	3,353,387	18.03%
3 UNIQA osiguranje d.d.	242,089	1.30%
UKUPNO ŽIVOTNA FBiH	3,624,676	19.49%
UKUPNA PREMIJA FBiH	18,595,079	100.00%

Izvor: filijale društava

Iz navedenog pregleda je vidljivo da se struktura ostvarene premije filijala društava iz FBiH u 2010. razlikuje od strukture premije društava iz RS, u smislu većeg učešća životnih osiguranja.

3.2. Struktura premije

U sljedećoj tabeli je predstavljena struktura obračunate premije prema vrstama osiguranja u periodu 2007. do 2010. godine, s tim da se kategorija „ostalo“, odnosi na 13 grupa neživotnih osiguranja, koje u ukupnoj premiji pojedinačno učestvuju ispod jednog procenta.

Tabela broj 8: Obračunata premija prema vrstama osiguranja

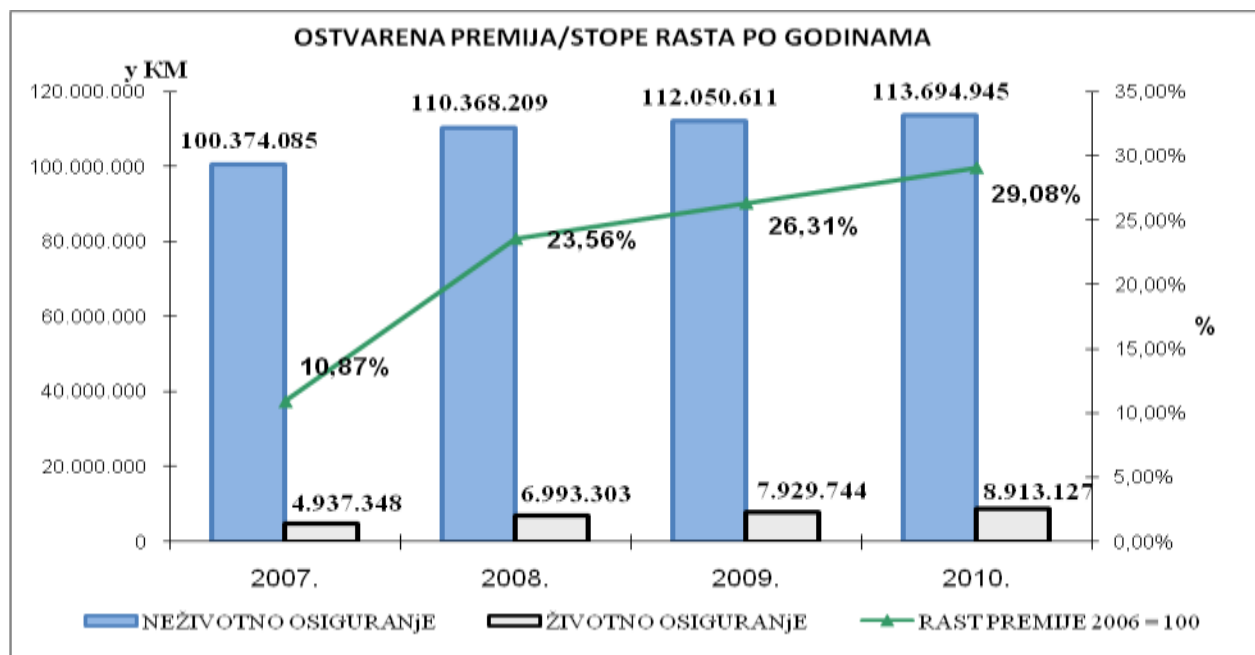
Vrsta osiguranja	2007.		2008.		2009.		2010.		Indeks 20010/09
	Iznos	Udio (%)	Iznos	Udio (%)	Iznos	Udio (%)	Iznos	Udio (%)	
Osiguranje nezgode	6.232.842	5,92	7.287.487	6,21	6.889.835	5,74	6.992.017	5,70	101,48
Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih	6.688.891	6,35	8.529.679	7,27	8.159.199	6,80	8.648.264	7,05	105,99
Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	4.757.583	4,52	5.771.319	4,92	5.686.560	4,74	5.496.520	4,48	96,66
Osiguranje ostalih šteta na imovini	3.643.439	3,46	4.581.902	3,90	4.399.566	3,67	6.261.799	5,11	142,33
Osiguranje od odgovornosti za m/v	78.056.435	74,12	82.697.958	70,46	85.529.243	71,29	84.611.974	69,01	98,93
Ostalo	994.895	0,94	1.499.864	1,28	1.386.210	1,16	1.684.369	1,37	121,51
Ukupno neživotna	100.374.085	95,31	110.368.209	94,04	112.050.611	93,39	113.694.945	92,73	101,47
Životno osiguranje	4.937.348	4,69	6.993.303	5,96	7.929.744	6,61	8.913.127	7,27	112,40
Ukupno	105.311.433	100,00	117.361.512	100,00	119.980.355	100,00	122.608.072	100,00	102,19

Izvor: Izvještaji društava

Od ukupno obračunate premije u 2010. godini, na neživotno osiguranje odnosilo se 113.694.945 KM ili 92,73%. Obračunata premiju životnog osiguranja iznosila je 8.913.127 KM ili 7,27%. U odnosu na prethodnu godinu, obračunata premija neživotnih osiguranja je porasla za 1,47%, a premija životnih osiguranja za 12,40%². U periodu 2007.– 2010. godina ukupna premija je porasla za 29,08%, a premija životnog osiguranja gotovo je udvostručena, što je jedna od značajnih karakteristika tržišta osiguranja u Republici Srpskoj.

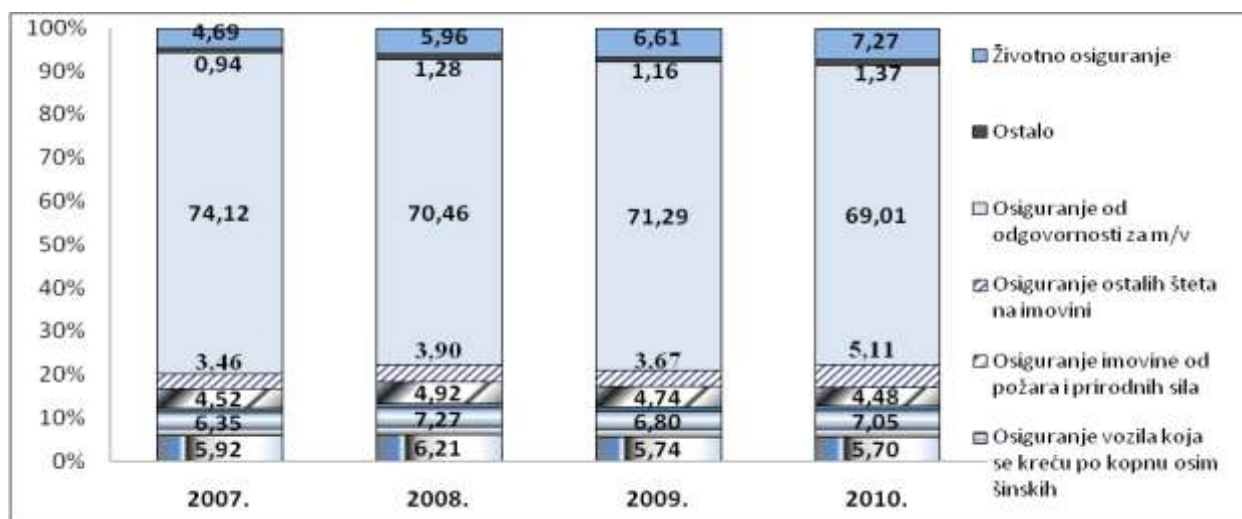
U nastavku se daje niz grafičkih ilustracija strukture bruto premije u RS.

²Razlika u procentu učešća i indeksu rasta životnih osiguranja u odnosu na podatke iz tabele premije po društvima odnosi se na učešće osiguranja nezgode kod Grawe osiguranja a.d.

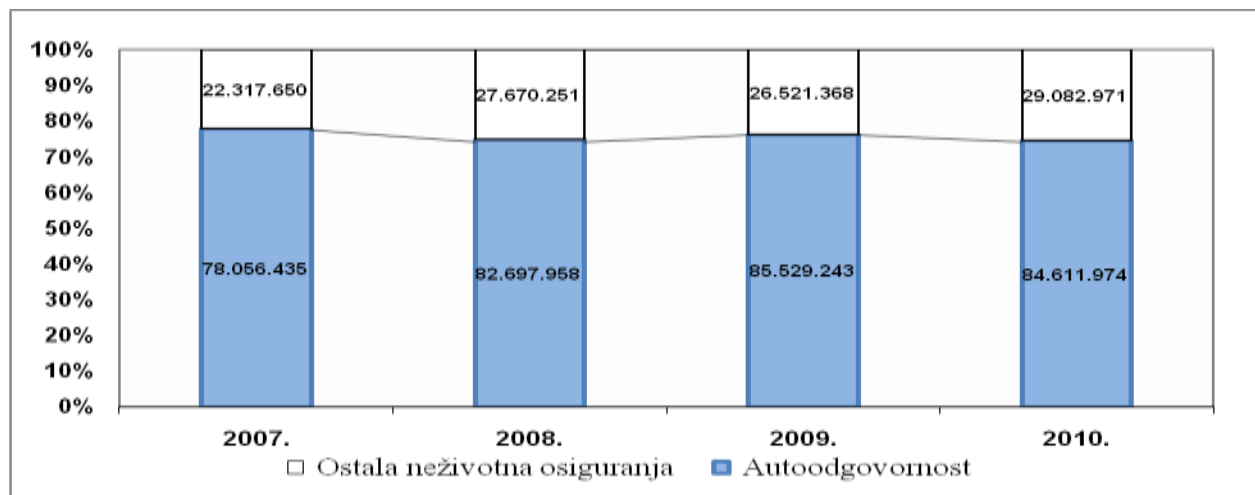
Grafikon broj 2: Ostvarena premija/stopa rasta po godinama

Izvor: Izveštaji društava

Grafikon broj 3: Struktura premija

Izvor: Izveštaji društava

Grafikon broj 4: Ostvarena premija

Izvor: Izveštaji društava

Kao što se vidi iz podataka o apsolutnim iznosima i grafičkog prikaza relativnih odnosa, struktura premije se postepeno mijenja. Na osiguranje od autoodgovornosti u 2007. godini odnosilo se 74,12% ukupne premije, dok u 2010. godini taj procenat iznosi 69,01%. Što je tržište osiguranja nerazvijenije, to više dominiraju različiti oblici obaveznog osiguranja, kao što je u ovom slučaju osiguranje od autoodgovornosti.

U narednoj tabeli nalaze se podaci o učešću obaveznog i neobaveznog osiguranja u ukupno obračunatoj premiji za prethodne četiri godine:

Tabela broj 9: Udio obaveznog i neobaveznog osiguranja u ukupno obračunatoj premiji

Vrsta osiguranja	2007.	Udio (%)	2008.	Udio (%)	2009.	Udio (%)	2010.	Udio (%)	Indeks 2010/09
Obavezno	84.293.214,16	80,04%	89.988.792,82	76,68%	92.424.071,14	77,03%	91.634.412	74,74%	99,15
Neobavezno	21.018.218,91	19,96%	27.372.719,26	23,32%	27.556.283,72	22,97%	30.973.660	25,26%	112,40
UKUPNO	105.311.433,07	100,00%	117.361.512,08	100,00%	119.980.354,86	100,00%	122.608.072	100,00%	102,19

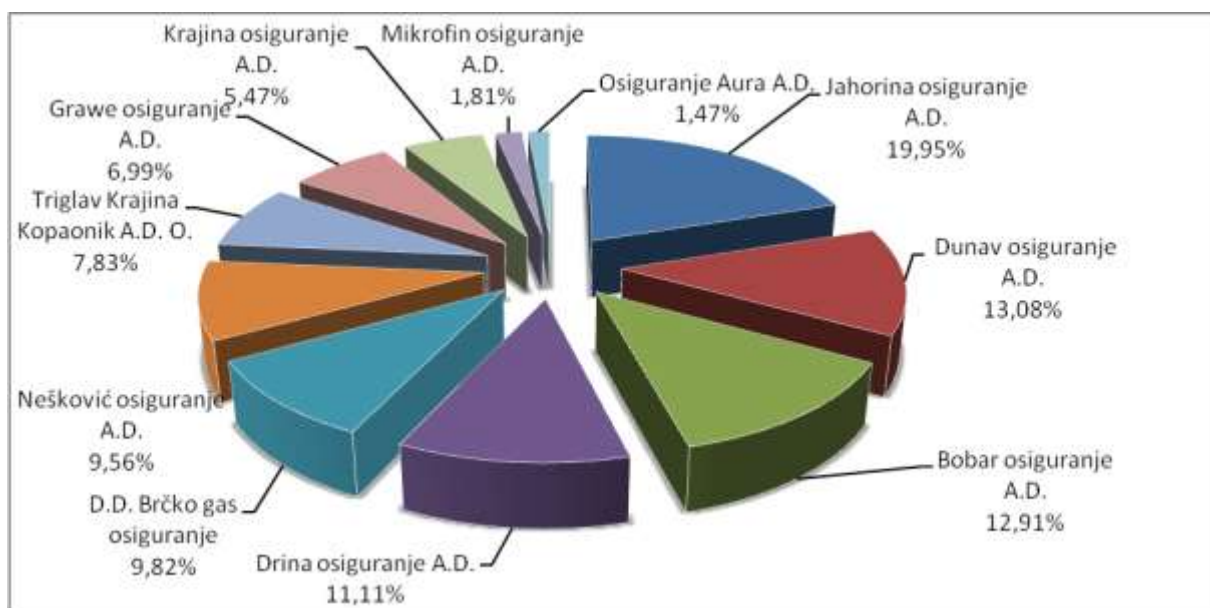
Izvor: Izvještaji društava

U cjelini posmatrano prethodni četverogodišnji period karakterišu pozitivne tendencije u vezi obračunate premije:

- stalni porast premije, iako usporeniji u godinama krize,
- nadprosječan i dinamičan rast premije životnog osiguranja,
- značajan porast učešća premije životnog osiguranja u ukupnoj premiji,
- promjena strukture premije u korist neobaveznih osiguranja.

3.3. Tržišno učešće

U narednom grafikonu prikazano je tržišno učešće društava za osiguranje u 2010. godini.

Grafikon broj 5: Učešće društava na tržištu RS u periodu I-XII 2010. godine -Izvor: Izvještaji društava

U slijedećem pregledu dat je stepen koncentracije tržišta osiguranja u RS po peer grupama. U odnosu na prethodnu godinu desila se promjena u korist društava koja imaju pojedinačno učešće na tržištu od 10% do 15%. Istovremeno došlo je do smanjenja ukupnog tržišnog učešća društava za osiguranje koja ostvaruju premiju preko 15% ukupno ostvarene premije. Ovi podaci pokazuju da se koncentracija smanjuje, odnosno da se povećava konkurencija na domaćem tržištu osiguranja.

Tabela broj10: Učešće društava u ukupnoj premiji prema peer grupama

Učešće	Učešće društava iz RS u ukupnoj premiji prema peer grupama							
	2007		2008		2009		2010	
	Ukupno učešće u %	Broj društava za osiguranje	Ukupno učešće u %	Broj društava za osiguranje	Ukupno učešće u %	Broj društava za osiguranje	Ukupno učešće u %	Broj društava za osiguranje
do 5%	4,75%	2	2,09%	2	2,72%	2	3,28%	2
5-10%	19,12%	3	27,72%	4	37,03%	5	39,66%	5
10-15%	22,61%	2	21,61%	2	10,23%	1	37,11%	3
preko 15%	53,51%	3	48,58%	3	50,02%	3	19,95%	1

Izvor: Izvještaji društava

Herfindahl Hirschman-ov indeks predstavlja takođe mjeru koncentracije tržišta i izračunava se kao zbir kvadrata pojedinačnog učešća svakog društva za osiguranje u odnosu na ostvarenu premiju. Ovaj indeks uzima u obzir relativnu veličinu i raspodjelu društava na tržištu, te ukoliko je tržište monopolističko, postoji i veća tržišna koncentracija, i naravno manja konkurencija. Indeks se povećava ukoliko se smanjuje broj društava učesnika na tržištu, a u isto vrijeme razlika u veličini među njima je sve veća. Ukoliko bi postojalo samo jedno društvo koje se bavi osiguranjem, indeks bi iznosio 10.000 (učešće na tržištu 100%, odnosno indeks je $100 \cdot 100 = 10.000$). U suprotno slučaju, ukoliko bi bilo mnogo društava sa srazmjerno niskim učešćem, oko 0%, indeks bi bio blizu 0, što bi ukazivalo da na tržištu postoji savršena konkurencija. Ako je Herfindahl Hirschman-ov indeks između 1.000 i 1.800 smatra se da na tržištu postoji umjerena koncentracija, a upravo ovakva umjerena koncentracija karakteriše tržište osiguranja Republike Srpske u 2010. godini. Herfindahl Hirschman-ov indeks u 2010. godini iznosi 1.187 poena, što je u odnosu na 2009. godinu manje za 40 poena.

4. RJEŠAVANJE ODŠTETNIH ZAHTJEVA

U nastavku se daju osnovni podaci u vezi sa rješavanjem i isplatom odštetnih zahtjeva, posebno za životno i neživotno osiguranje.

4.1. Životno osiguranje

Kod životnog osiguranja, evidentirano je 66 neriješenih (rezervisanih) odštetnih zahtjeva na dan 31.12.2009. godine, što uz 605 odštetna zahtjeva prijavljena u toku godine ukupno čini 671 odštetnih zahtjeva u 2010. godini. Od ukupnog broja odštetnih zahtjeva pozitivno je riješeno 601 odštetnih zahtjeva, dok je 23 odštetnih zahtjeva odbijeno, odnosno riješeno negativno.

Saglasno navedenom, stopa efikasnosti u rješavanju odštetnih zahtjeva kod životnog osiguranja, posmatrana kao odnos broja ukupno riješenih (uključujući i odbijene zahtjeve, kao negativno riješene) i broja ukupno evidentiranih odštetnih zahtjeva je iznosila 92,99%, dok je u prethodnoj godini stopa efikasnosti rješavanja odštetnih zahtjeva iznosila 86,60%.

Vrijednost 601 pozitivno riješenih odštetnih zahtjeva iznosila je 1.452.200 KM i svi su do 31.12.2010. godine isplaćeni, odnosno stopa efikasnosti u isplati odštetnih zahtjeva kod životnog osiguranja u 2010. godini iznosi 100%.

4.2. Neživotno osiguranje

Kod neživotnog osiguranja evidentirano je 3.903 neriješenih (rezervisanih) odštetnih zahtjeva na dan 31.12.2009. godine, pa je uz 20.049 odštetnih zahtjeva prijavljenih u toku godine u 2010. godini bilo ukupno bilo 23.952 odštetnih zahtjeva, što je povećanje u odnosu na prethodnu godinu od 3,76%.

U narednim tabelama dati su uporedni podaci za period 2008 - 2010. godina, a koji pokazuju rješavanje i isplatu odštetnih zahtjeva kod neživotnog osiguranja.

Tabela broj 11: Broj odštetnih zahtjeva u neživotnom osiguranju

Odštetni zahtjevi (neživotno osiguranje)	2008.	2009.	2010.	Indeks 2010/09
Prijavljeno odštetnih zahtjeva	19.724	19.292	20.049	103,92
Neriješeni (rezervisani) odštetni zahtjevi na početku godine	4.247	3.792	3.903	102,93
Ukupno odštetnih zahtjeva	23.971	23.084	23.952	103,76

Izvor: Izvještaji društava

Stopa efikasnosti u rješavanju odštetnih zahtjeva kao odnos broja ukupno riješenih (uključujući i odbijene zahtjeve, kao negativno riješene) i broja ukupno evidentiranih odštetnih zahtjeva za neživotno osiguranje prikazana je u sljedećoj tabeli:

Tabela broj 12: Stopa efikasnosti u rješavanju odštetnih zahtjeva kod neživotnog osiguranja

Odštetni zahtjevi (neživotno osiguranje)			2008.	2009.	2010.	Indeks 2010/09
Ukupno riješeni odštetni zahtjevi	Pozitivno riješeni	1	17.959	17.257	17.476	101,27
	Odbijeni	2	2.397	1.938	2.178	112,38
Ukupno odštetnih zahtjeva		3	23.971	23.084	23.952	103,76
Stopa efikasnosti u rješavanju odštetnih zahtjeva		$4 = (1+2) / 3$	84,92%	83,15%	82,06%	

Izvor: Izvještaji društava

U 2010. godini osiguranicima je po osnovu pozitivno riješenih odštetnih zahtjeva isplaćeno 40.935.970 KM, što u odnosu na 2009. godinu, kada je ukupna suma isplaćenih odštetnih zahtjeva iznosila 39.443.239 KM, predstavlja povećanje od 3,78%.

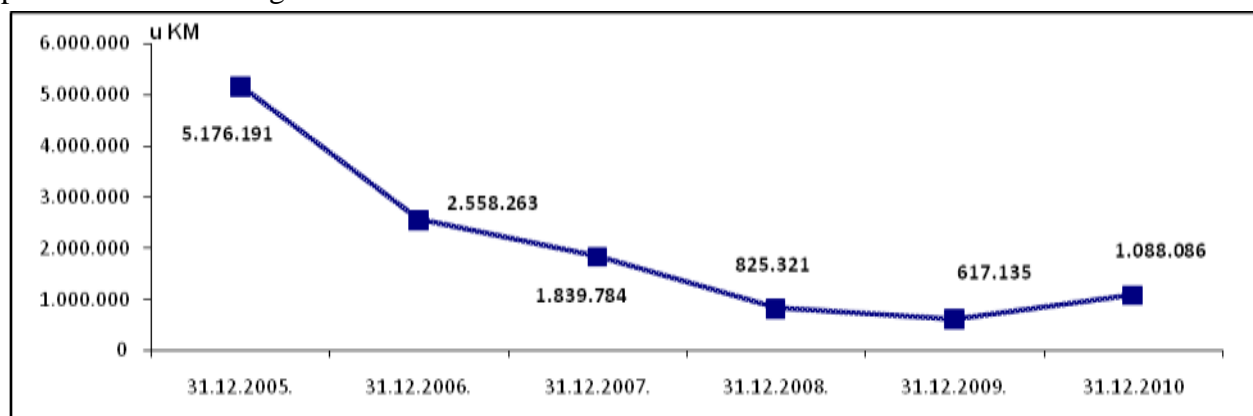
Prosječna stopa efikasnosti u isplati odštetnih zahtjeva, posmatrana kao odnos broja isplaćenih i ukupnog broja pozitivno riješenih zahtjeva prikazana je u sljedećoj tabeli:

Tabela broj 13: Stopa efikasnosti u isplati odštetnih zahtjeva kod neživotnog osiguranja

Odštetni zahtjevi (neživotno osiguranje)			2008.	2009.	2010.	Indeks 2010/09
Ukupno pozitivno riješeni odštetni zahtjevi	Neisplaćeni odštetni zahtjevi prenijeti iz prethodnog perioda	1	959	186	340	182,80
	Pozitivno riješeni u tekućem periodu	2	17.959	17.257	17.476	101,27
Ukupno isplaćeni odštetni zahtjevi		3	18.732	17.073	17.435	102,12
Stopa efikasnosti u isplati odštetnih zahtjeva		$4 = 3 / (1+2)$	99,02%	97,88%	97,86%	

Izvor: Izvještaji društava

Jedna od najznačajnijih pozitivnih promjena na tržištu osiguranja RS u periodu od 2006. godine, kada je osnovana Agencija, do danas jeste poboljšano stanje kod obrade i isplate odštetnih zahtjeva. U 2006. godini zatečeno je preko 6 miliona KM neisplaćenih odštetnih zahtjeva, a naredni grafički prikaz pokazuje kretanje vrijednosti riješenih, a neisplaćenih odštetnih zahtjeva u periodu 2006.-2010. godina.

Grafikon broj 6: Neisplaćeni odštetni zahtjevi

Izvor: Izvještaji društava

Značajan dio nadzornih aktivnosti Agencije posvećen je ovom segmentu poslovanja društava za osiguranje. Pored analize izvještaja, koji društva redovno dostavljaju Agenciji, obrada odštetnih zahtjeva i isplata šteta je predmet neposrednog nadzora u toku redovnih kontrola. Da bi se stanje unaprijedilo Agencija djeluje preventivno i korektivno, uključujući i prekršajne mjere, što

se može vidjeti iz Izvještaja o radu Agencije. Poseban značaj za uredno izmirivanje obaveza iz ugovora o osiguranju imaju tehničke rezerve, kako sa stanovišta realnosti obračuna, tako i sa stanovišta obezbjeđenja adekvatnog pokrića. Podaci dati u drugom dijelu ovog Izvještaja (poglavlje 5.1. Bilans stanja), pokazuju evidentne pozitivne kvantitativne i kvalitativne promjene kategorije tehničkih rezervi u sektoru osiguranja u cjelini, kao i po pojedinim društvima za osiguranje.

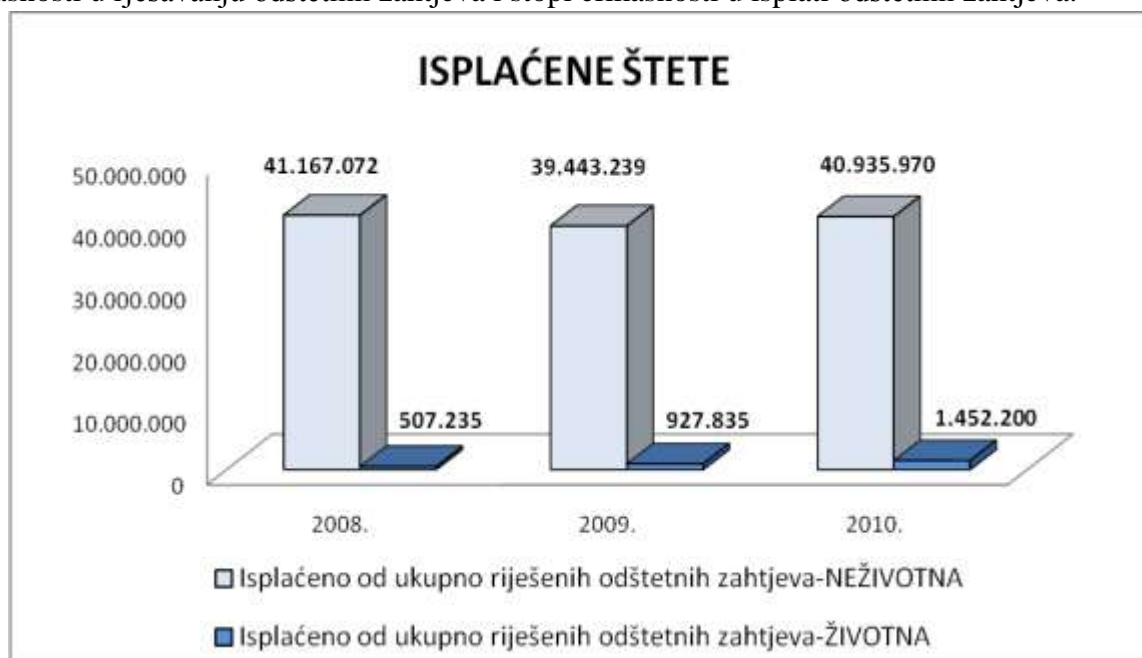
U narednoj tabeli se daje pregled stopa efikasnosti u rješavanju i isplati odštetnih zahtjeva, po društvima za osiguranje.

Tabela broj 14: Stopa efikasnosti u rješavanju i isplati odštetnih zahtjeva društava

Društvo za osiguranje	Stopa efikasnosti u rješavanju odštetnih zahtjeva			Stopa efikasnosti u isplati odštetnih zahtjeva		
	31.12.2008.	31.12.2009.	31.12.2010.	31.12.2008.	31.12.2009.	31.12.2010.
Bobar osiguranje a.d.	80,98%	82,36%	80,48%	97,34%	92,35%	90,67%
Brčko-gas osiguranje a.d.	87,27%	85,59%	84,92%	100,00%	100,00%	100,00%
Grawe osiguranje a.d.	81,22%	86,60%	92,88%	100,00%	100,00%	100,00%
Drina osiguranje a.d.	80,81%	83,76%	86,13%	100,00%	100,00%	100,00%
Jahorina osiguranje a.d.	85,05%	83,50%	78,61%	99,95%	99,80%	99,39%
Dunav osiguranje a.d.	91,95%	88,49%	89,02%	100,00%	100,00%	100,00%
Krajina osiguranje a.d.	90,42%	88,88%	73,82%	99,30%	98,22%	99,68%
Mikrofin osiguranje a.d.	72,22%	91,32%	96,20%	100,00%	100,00%	100,00%
Nešković osiguranje a.d.	81,50%	80,08%	79,52%	99,94%	100,00%	99,86%
Osiguranje Aura a.d.	92,06%	92,41%	78,90%	96,23%	83,76%	99,39%
Triglav Krajina Kopaonik a.d.o.	76,93%	75,38%	81,77%	95,72%	96,94%	97,01%
Ukupno	84,92%	83,15%	82,06%	99,02%	97,88%	97,86%

Izvor: Izvještaji društava

U odnosu na prethodnu godinu, u 2010. godini nije došlo do značajnijih smanjenja u stopi efikasnosti u rješavanju odštetnih zahtjeva i stopi efikasnosti u isplati odštetnih zahtjeva.

Grafikon broj 7: Isplaćeni odštetni zahtjevi

Izvor: Izvještaji društava

5. BILANSNA STRUKTURA

Na osnovu dostavljenih nerevidiranih finansijskih izvještaja društava za osiguranje za 2010. godinu u nastavku se daje uporedni prikaz i analiza osnovnih bilansnih pozicija za 2009. i 2010. godine.

Podaci iskazani u ovom Izvještaju o stanju sektora, koji se odnose se na 2009. godinu, razlikuju se od podataka za istu godinu iz Izvještaja o stanju sektora osiguranja za period 01.01 – 31.12.2009. godinu, a zbog izvršenih naknadnih korekcija finansijskih izvještaja naloženih od strane ovlašćenih revizora.

5.1. Bilans stanja

U slijedećoj tabeli se daje skraćena šema zbirnog bilansa stanja za sva društva:

Tabela broj 15: **Aktiva-** ukupno za sva društva

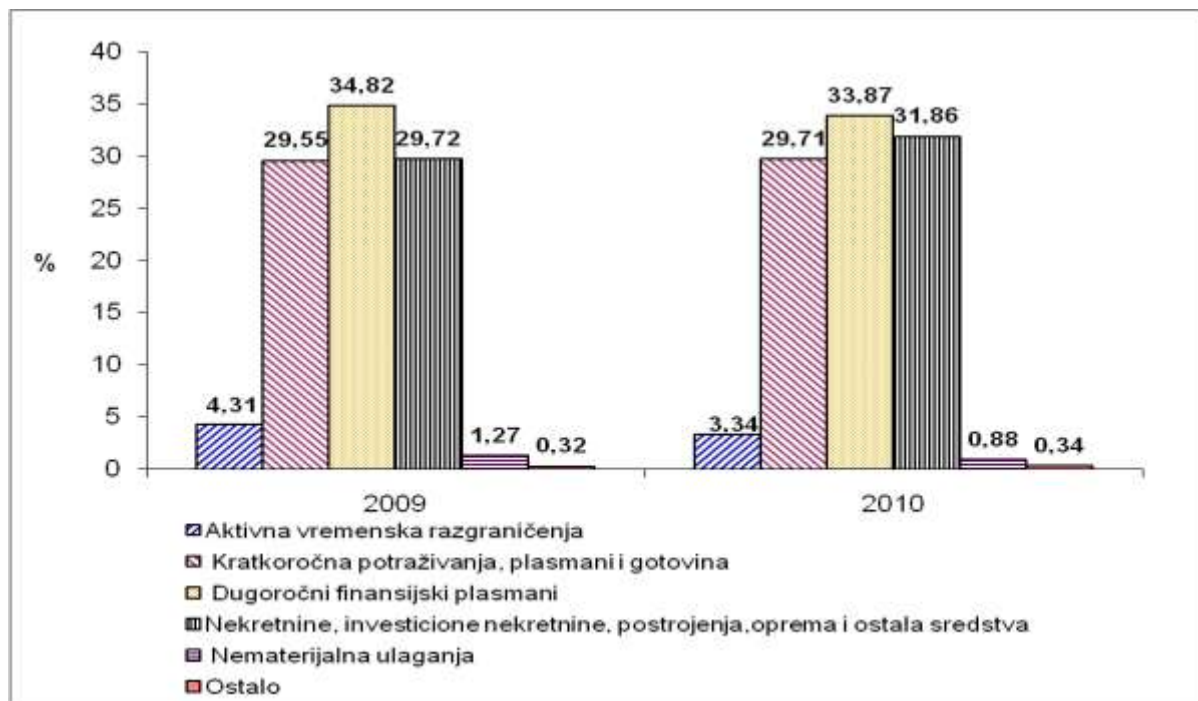
u KM

A K T I V A	31.12.2009. godina		31.12.2010. godina		Indeks 2010/09
	iznos	%	iznos	%	
A. STALNA IMOVINA(I+II+III+IV)	146.785.420	65,83	163.564.397	66,72	111,43
I Nematerijalna ulaganja	2.832.834	1,27	2.152.008	0,88	75,97
II Nekretnine, investicione nekretnine, postrojenja,oprema i ostala sredstva (1+2+3)	66.275.829	29,72	78.109.372	31,86	117,85
1. Zemljište, građevinski objekti, postrojenja i oprema	43.514.530	19,52	47.644.808	19,43	109,49
2. Investicione nekretnine	20.309.827	9,11	27.393.519	11,17	134,88
3. Osnovna sredstva u pripremi i ostala osnovna sredstva	2.451.472	1,10	3.071.045	1,25	125,27
III Dugoročni finansijski plasmani (1+2)	77.647.080	34,82	83.046.578	33,87	106,95
1.Učešće u kapitalu zavisnih, pridruženih i ostalih pravnih lica	5.293.568	2,37	3.670.353	1,50	69,34
2. Ostali dugoročni finansijski plasmani	72.353.512	32,45	79.376.225	32,38	109,71
IV Odložena poreska sredstva	29.677	0,01	256.439	0,10	864,10
B. TEKUĆA IMOVINA (I+II+III)	76.183.137	34,17	81.595.912	33,28	107,10
I Zalihe, stalna sredstva i sredstva obustavljenog poslovanja namijenjena prodaji	691.175	0,31	524.679	0,21	75,91
II Kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina	65.878.298	29,55	72.826.241	29,71	110,55
1. Potraživanja po osnovu premije, učešća u naknadi šteta i ostali kupci	8.339.275	3,74	7.763.314	3,17	93,09
2. Ostala potraživanja	7.788.198	3,49	9.463.758	3,86	121,51
3. Kratkoročni finansijski plasmani	45.215.773	20,28	42.879.574	17,49	94,83
4. Gotovina	4.535.052	2,03	12.718.355	5,19	280,45
5. Porez na dodatu vrijednost	0		1.240		
III Aktivna vremenska razgraničenja	9.613.664	4,31	8.184.899	3,34	85,14
POSLOVNA AKTIVA	222.968.557	100,00	245.160.309	100,00	109,95
VANBILANSNA AKTIVA	10.514.066		4.770.211		45,37
UKUPNA AKTIVA	233.482.623		249.930.520		107,04

Izvor: Bilansi stanja društava

Vrijednost poslovne aktive društava za osiguranje u Republici Srpskoj sa stanjem na dan 31.12.2010. godine iznosila je 245.160.309 KM i u odnosu na vrijednost poslovne aktive sa stanjem na dan 31.12.2009. godine uvećana je za 9,95%.

U narednom grafičkom prikazu je predstavljena struktura aktive za period 2009. i 2010. godine.

Grafikon broj 8: Struktura aktive društava za osiguranje

Izvor: Bilansi stanja društava

Iz navedene skraćene šeme i grafičkog prikaza bilansa vidljivo je da strukturu poslovne aktive u 2010. godini čine: stalna imovina sa učešćem od 66,72% i tekuća imovina sa 33,28%. U strukturi poslovne aktive u odnosu na 2009. godinu došlo je do povećanja nominalne vrijednosti stalne imovine za 11,43% i tekuće imovine za 7,10%. Procenat učešća stalne imovine porastao za 0,89% na teret tekuće imovine.

Porast stalne imovine rezultat je rasta pozicije- nekretnine, investicione nekretnine, postrojenja, opreme i ostala sredstva za 17,85% i pozicije-dugoročni finansijski plasmani za 6,95%. Investicione nekretnine su značajno povećane kod dva društva po osnovu novih ulaganja i pretvaranja nekretnina koje su služile za obavljanje djelatnosti u investicione nekretnine (reklasifikacija). Ove nekretnine služe za pokriće tehničkih rezervi.

U okviru tekuće imovine najveći rast ostvaren na poziciji gotovine za 180,45% i ostalih potraživanja za 21,51%.

Pozicija ostala potraživanja povećana je prvenstveno kod dva društva. U jednom slučaju radi se potraživanjima na osnovu sudske presude, a u drugom o potraživanjima od povezanih lica. Imajući u vidu stepen rizika koji transakcije sa povezanim licima nose, Agencija će u 2011. godini izvršiti nadzor te vrste transakcija kod pojedinih društava za osiguranje.

Značajno je napomenuti da je pozicija aktivnih vremenskih razgraničenja smanjena u odnosu na prošlu godinu za 14,86%, što predstavlja pozitivnu promjenu s obzirom da se radi o odgođenom trošku.

Positivnu promjenu predstavlja nominalno i relativno smanjenje pozicije - učešće u kapitalu povezanih, pridruženih i ostalih pravnih lica za 30,66%. Naime, u nadzoru je utvrđeno da

ovaj oblik ulaganja, kod pojedinih društava, nije imao ekonomsku opravdanost sa stanovišta prinosa i sigurnosti.

Vanbilansna, kako aktiva, tako i pasiva, odnosi se na državnu imovinu koju koristi Jahorina osiguranje a.d. i otpisana potraživanja Triglav Krajina Kopaonik a.d.o. Vanbilansna aktiva, odnosno pasiva, smanjena je za 54,63% u odnosu na prethodnu godinu zbog:

- preknjižavanja šteta nastalih do 1992. godine, a koje su do sada vođene u vanbilansnoj evidenciji kod Krajina osiguranja a.d, čime su obaveze ovog društva iskazane realnije u finansijskim izvještajima,

- isknjižavanja nekretnina koje su iskazane na bilansnoj poziciji vlastitih građevinskih objekata ili investicionih nekretnina, nakon izvršenog usaglašavanja dokumentacije u zemljišnim knjigama sa knjigovodstvenom evidencijom kod Jahorina osiguranja a.d,

- preknjižavanja potraživanja iz bilansne u vanbilansnu evidenciji nakon otpisa, kod Triglav Krajina Kopaonik a.d.o.

Pojedine pozicije u Bilansu stanja iskazane u Izvještaju o sektoru osiguranja za 2009. godinu razlikuju u odnosu na iste pozicije iskazane u ovom Izještaju za isti period, a nastale su usljed korekcija pozicija u Bilansu stanja naloženih od strane Agencije i ovlašćenog revizora, kod sljedećih društava:

- Krajina osiguranje a.d. izvršilo je korekciju Bilansa stanja nakon izvještaja ovlašćenog revizora, u dijelu kapitala, s time da nije došlo do promjene na poziciji ukupan kapital već samo kod pojedinih stavki u okviru te pozicije. Takođe, društvo je sitan inventar vodilo u vanbilansnoj evidenciji, te je izvršilo korekcije po osnovu promjena nastalih nakon ispravke na ovoj poziciji.
- Jahorina osiguranje a.d. izvršilo je korekciju Bilansa stanja na zahtjev Agencije, a u skladu sa izvještajem o izvršenom pregledu od strane ovlašćenog revizora u 2010. godini. Korekcije su izvršene na pozicijama dugoročnih finansijskih plasmana, potraživanja i razgraničenih troškova, čime su ove pozicije vrednovane u skladu sa računovodstvenim propisima.
- Triglav Krajina Kopaonik a.d.o. izvršelo je korekciju na poziciji aktivnih vremenskih razgraničenja. Revidirani finansijski izvještaji dostavljeni su nakon izrade Izvještaja o stanju sektora osiguranja za period 01.01-31.12.2009. godine.

Korigovani finansijski izvještaji su dostavljeni Agenciji i u skladu sa propisima objavljeni na internet stranici Banjalučke berze.

U narednom pregledu je dat uporedni prikaz agregatnih pozicija pasive Bilansa stanja na nivou sektora u periodu 2009. i 2010. godina.

Tabela broj 16: *Pasiva ukupno za sva društva*

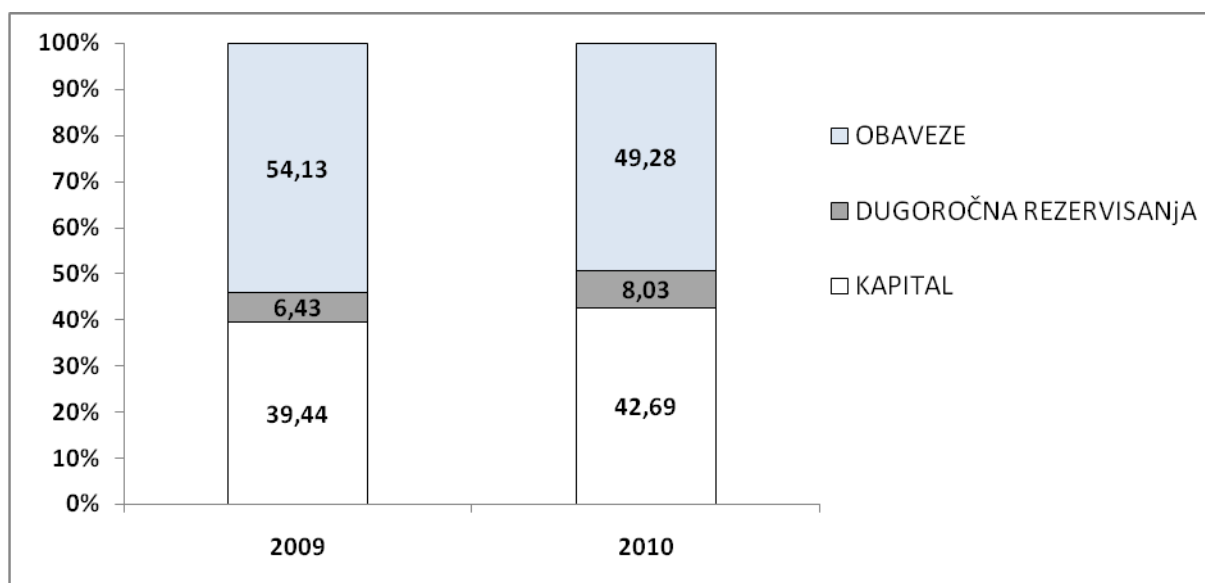
U KM

PASIVA	31.12.2009. godina		31.12.2010. godina		Indeks 2010/09
	iznos	%	iznos	%	
A. KAPITAL	87,942,182	39.44	104,657,997	42.69	119.01
1. Osnovni kapital	86,574,048	38.83	90,424,548	36.88	104.45
2. Emisiona premija	851,400	0.38	851,400	0.35	100.00
3. Rezerve iz dobitka	8,259,053	3.70	4,071,183	1.66	49.29
4. Revalorizacione rezerve	7,374,262	3.31	8,433,908	3.44	114.37
5. Nerealizovani dobitci po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	4,922,542	2.21	5,289,652	2.16	107.46
6. Nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstva raspoloživih za prodaju	1,495,724	0.67	1,578,646	0.64	105.54
7. Neraspoređeni dobitak (8+9)	10,573,395	4.74	17,193,204	7.01	162.61
8. Neraspoređeni dobitak ranijih godina	2,277,079	1.02	1,418,405	0.58	62.29
9. Neraspoređeni dobitak ove godine	8,296,316	3.72	15,774,799	6.43	190.14
10. Gubitak do visine kapitala (11+12)	29,116,794	13.06	20,027,252	8.17	68.78
11. Gubitak ranijih godina	21,238,087	9.53	17,185,401	7.01	80.92
12. Gubitak tekuće godine	7,878,707	3.53	2,841,851	1.16	36.07
B. DUGOROČNA REZERVISANJA	14,334,013	6.43	19,681,156	8.03	137.30
V. OBAVEZE (1+2)	120,692,361	54.13	120,821,157	49.28	100.11
1. Dugoročne obaveze	8,542,010	3.83	749,550	0.31	8.77
2. Kratkoročne obaveze i PVR	112,150,351	50.30	120,071,607	48.98	107.06
2.1. Prenosna premija ŽO	2,849,517	1.28	3,002,613	1.22	105.37
2.2. Prenosna premija NŽO	55,846,812	25.05	57,024,902	23.26	102.11
2.3. Rezervisane štete ŽO	199,794	0.09	189,376	0.08	94.79
2.4. Rezervisane štete NŽO	39,695,783	17.80	41,782,353	17.04	105.26
2.5. Druga pasivna razgraničenja	2,950,020	1.32	3,603,466	1.47	122.15
2.6. Ostale kratkoročne obaveze	10,608,425	4.76	14,468,897	5.90	136.39
G. POSLOVNA PASIVA	222,968,557	100.00	245,160,309	100.00	109.95
D. VANBILANSNA PASIVA	10,514,066		4,770,211		45.37
Đ. UKUPNA PASIVA	233,482,623		249,930,520		107.04

Izvor: Bilansi stanja društava

Vrijednost poslovne pasive društava za osiguranje u Republici Srpskoj na dan 31.12.2010. godine je iznosila 245.160.309 KM i u odnosu na vrijednost poslovne pasive iskazanu na dan 31.12.2009. godine veća je za 9,95%.

U narednom grafičkom prikazu je predstavljena struktura pasive u periodu 2009-2010. godine:

Grafikon broj 9: Struktura pasive društava za osiguranje

Izvor: Bilansi stanja društava

Iz tabelarnog pregleda i grafičkog prikaza vidljivo je da na dan 31.12.2010. godine u strukturi poslovne pasive kapital učestvuje sa 42,69%, dugoročna rezervisanja sa 8,03% i obaveze sa 49,28% od kojih se 48,98% odnosi na obaveze po osnovu rezervisanja prenosne premije, prijavljenih šteta, kao i nastalih neprijavljenih šteta.

Ukupni kapital društava za osiguranje povećan je za 19,01% u odnosu na prethodnu godinu. Pozitivnu promjenu predstavlja porast akcijskog kapitala za 4,45%, a nastao je dijelom po osnovu raspodjele neraspoređene dobiti i dokapitalizacijom kod određenih društava. Revalorizacione rezerve su povećane za 14,37% po osnovu procjene vrijednosti imovine kod tri društva. Rezerve iz dobitka smanjene su za 50,71% po osnovu pokriće nepokrivenih gubitaka ostvarenih u prethodnom periodu. Pozicija neraspoređena dobit povećana je za 62,61%. U okviru ove pozicije stavka neraspoređena dobit ranijih godina je smanjena, dok je neraspoređena dobit tekuće godine povećana za 90,14%. Gubitak do visine kapitala smanjen je za 31,22%, u okviru njega gubitak ranijih godina smanjen je za 19,08%, dok je gubitak tekuće godine manji za 63,93%.

Na poziciji dugoročna rezervisanja ostvaren je porast od 37,30% u odnosu na prethodnu godinu, a odnosi se uglavnom na matematičku rezervu (36%) i rezervisanja za naknade i beneficije zaposlenih (130%).

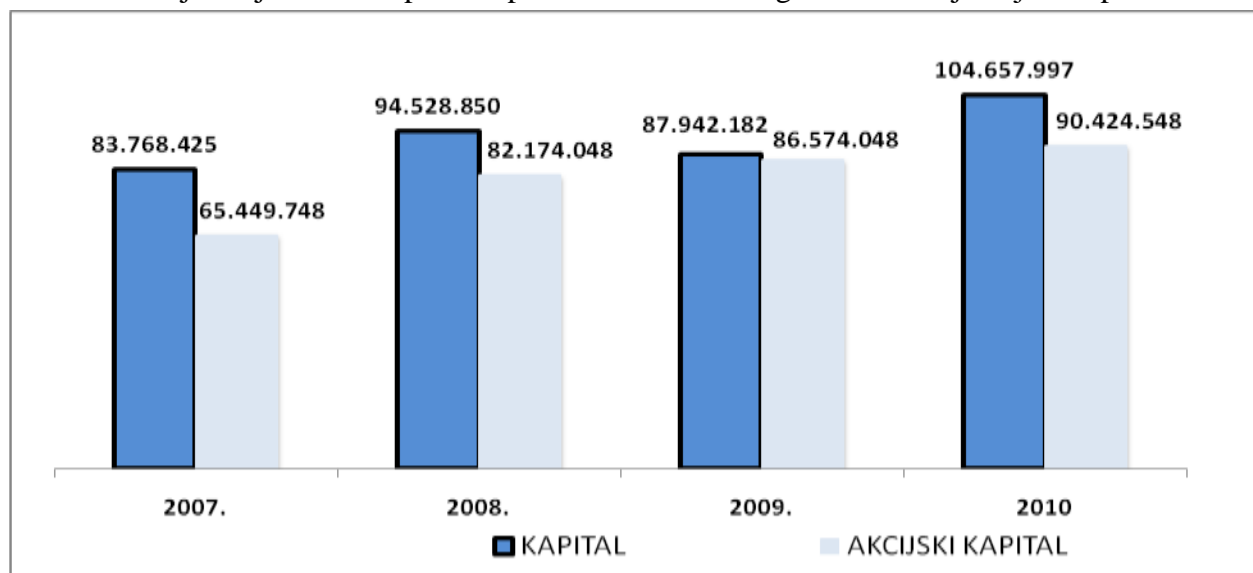
Ukupne obaveze u posmatranom periodu neznatno su promijenjene, ali je u strukturi navedene pozicije došlo do smanjenja dugoročnih obaveza i povećanja kratkoročnih obaveza. Dugoročne obaveze su smanjene kod jednog društva iz razloga što je društvo u 2009. godini započelo proces dokapitalizacije koji je završen naredne godine. Uplaćena sredstva u 2009. godini u postupku dokapitalizacije evidentirana su kao stavka obaveza koje se mogu konvertovati u kapital, što je i izvršeno 2010. godine. Porast na poziciji prenosne premije i rezervisanih šteta (pasivna vremenska razgraničenja) iznosi 7,06% i predstavlja pozitivnu promjenu u smislu zaštite korisnika usluga osiguranja.

Pozicija ostale kratkoročne obaveze povećana je za 36,39%. Dva društva su povećala kratkoročne kredite zaduživanjem kod banaka, jedno društvo je povećalo obaveze po osnovu

likvidiranih, neisplaćenih šteta, dva društva povećala su obaveze za premiju reosiguranja i kod jednog društva povećane su obaveze prema dobavljačima po osnovu nabavke poslovnog prostora. Povećanjem broja zaposlenih, povećane su i obaveze po osnovu neto zarada, poreza i doprinosa koje se odnose na prethodnu, a isplaćuju se u tekućoj godini.

Za finansijsku stabilnost sektora osiguranja poseban značaj imaju kapital i tehničke rezerve.

Kretanje vrijednosti kapitala u periodu 2007- 2010. godina ilustruju slijedeći podaci:

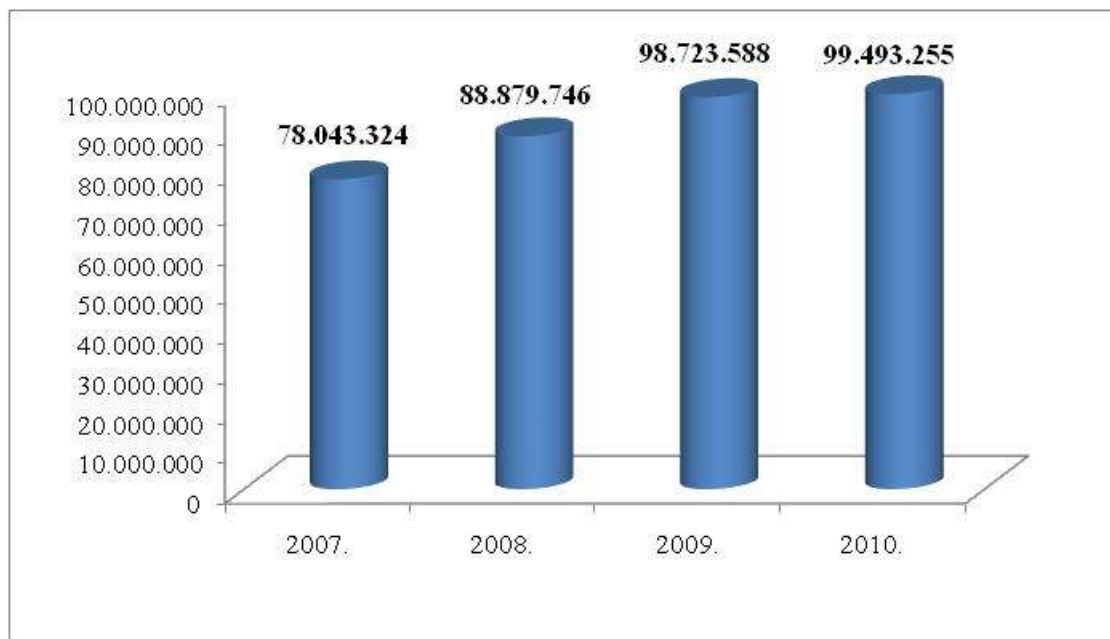

Grafikon broj 10: Kapital društava za osiguranje

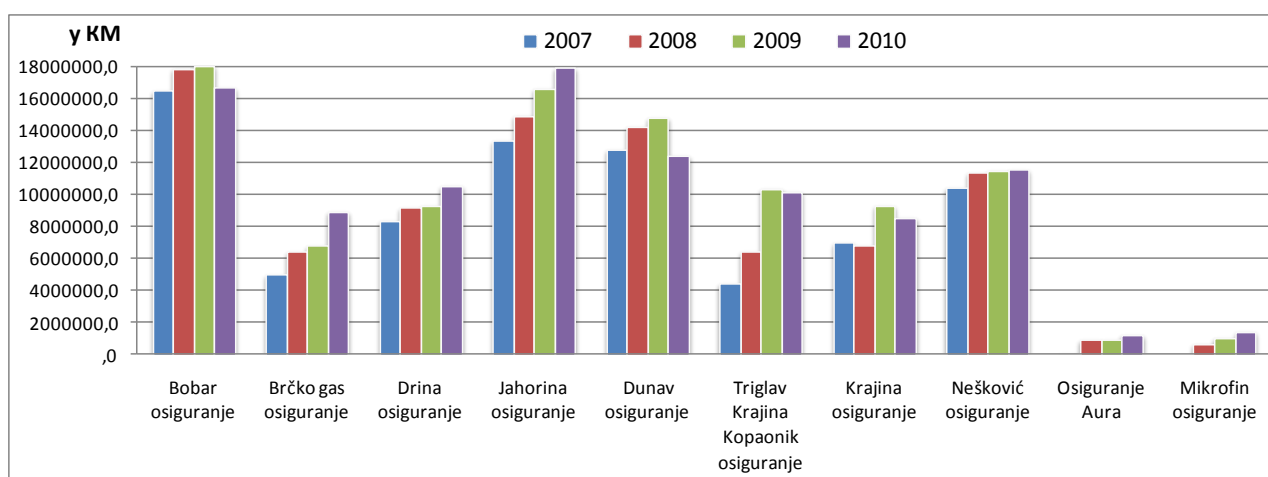
Izvor: Bilansi stanja društava

Finansijska stabilnost društava za osiguranje, mjerena visinom i strukturom kapitala, poboljšana je u posmatranom periodu. Akcijski kapital povećan je za 38%, a ukupni kapital svih društava za osiguranje povećan je za 24%.

Porast tehničkih rezervi, te njihovo realno pokriće jedan su od preduslova za poboljšanje solventnosti, čime se doprinosi boljoj zaštiti interesa osiguranika i korisnika osiguranja, kao i jačanju povjerenja u sektor osiguranja. Naredni grafički pregledi ilustruju pozitivne promjene visine tehničkih rezervi:

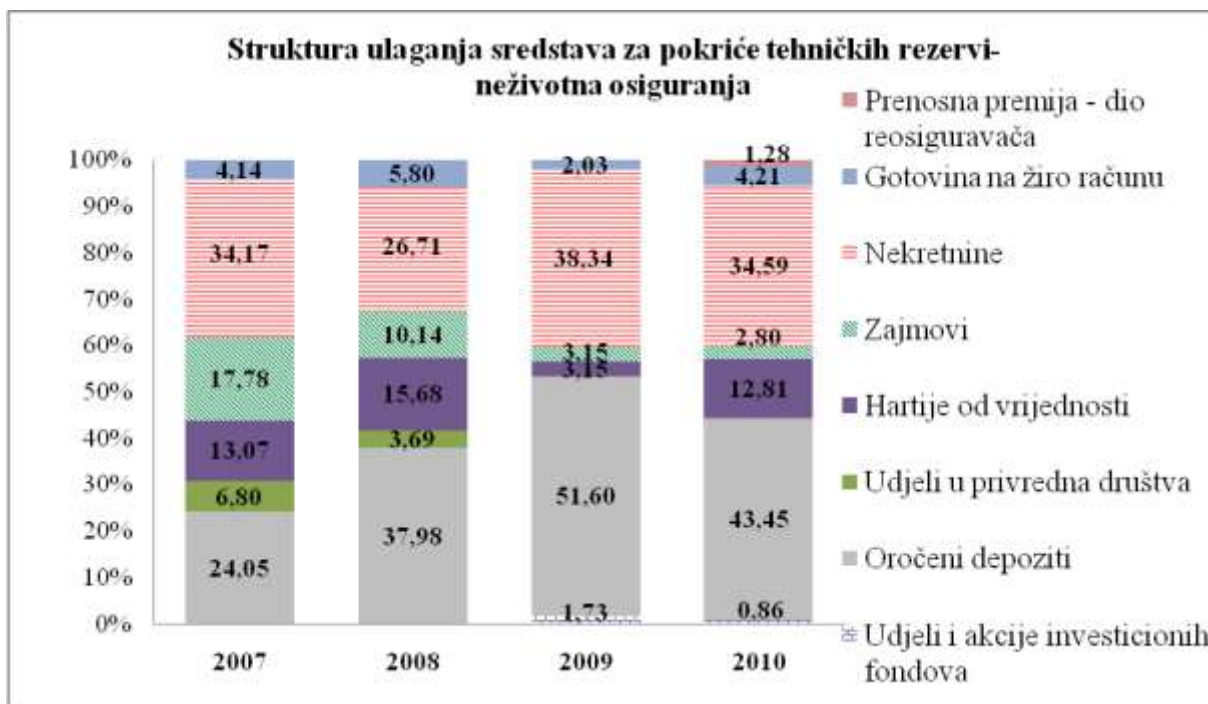
Grafikon broj 11: Tehničke rezerve društava za neživotno osiguranje Izvor: Izvještaji društava

Grafikon broj 12: Tehničke rezerve društava za neživotno osiguranje Izvor: Izvještaji društava

U periodu 2007 -2010. godina tehničke rezerve neživotnih osiguranja porasle su sa 78,0 miliona KM na 99, 5 miliona KM ili za 27,5%.

U narednom grafikonu prikazana je struktura ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi:

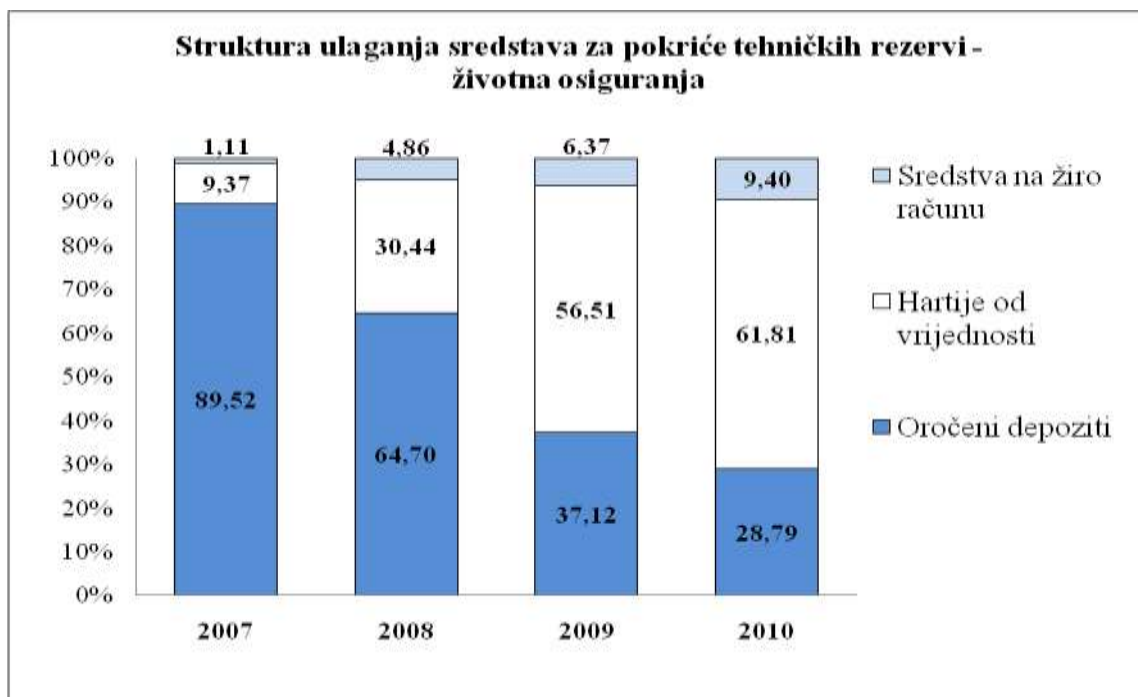

Grafikon broj 13 Ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja
Izvor: Izvještaji društava

Imajući u vidu nezadovoljavajuće zatečeno stanje u pogledu sredstava za pokriće tehničkih rezervi, kako sa kvantitativnog, tako i sa kvalitativnog stanovišta, Agencija je, nakon izvršenih pojedinačnih analiza, kroz podzakonske akte, preciznije definisala dozvoljene oblike ulaganja, kao i rokove za usklađivanje po obimu i strukturi. Novim propisima se od društava zahtijeva obezbjeđenje većeg stepena sigurnosti, ročne usklađenosti, likvidnosti i raznovrsnosti kod ove vrste ulaganja.

Osnovna poboljšanja koja se odnose na ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi u 2010. godini ogledaju se u činjenici da je pokriće, za razliku od prethodnih perioda, realno iskazano i kroz dozvoljene oblike investiranja. Osnovni problemi vezani za ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi ogledaju se u nedovoljnoj diverzifikaciji (dominacija oročenih depozita i nekretnina), te u činjenici da jedan broj društava još uvijek nije obezbijedio dovoljan obim sredstava za pokriće tehničkih rezervi, a što svakako predstavlja jedan od prioritetnih zadataka Agencije u toku u 2011. godine.

Naredni grafički prikaz ilustruje strukturu sredstava za pokriće tehničke rezerve životnih osiguranja:

Grafikon broj 14: Ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi životnih osiguranja

Izvor: Izvještaji društava

Kod ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi životnih osiguranja, a posebno matematičke rezerve, evidentne su pozitivne kako kvantitativne, tako i kvalitativne promjene u odnosu na prethodne periode. Porast učešća hartija od vrijednosti (obveznica RS i opštinskih obveznica), pokazao je da društva za osiguranje predstavljaju značajan faktor unapređenja domaćeg tržišta kapitala, ali i ekonomskog razvoja

5.2. Bilans uspjeha

U narednoj tabeli dat je uporedni pregled stavki bilansa uspjeha za sva društva za osiguranje u periodu 2009 - 2010. godina.

Tabela broj 17: **BILANS USPJEHA** ukupno za sva društva

u KM

POZICIJA	31.12.2009.	%	31.12.2010.	%	Indeks 2010/09
A. POSLOVNI PRIHODI I RASHODI					
I - Poslovni prihodi (1+2+3+4+5+6)	126.925.924	89,56	133.255.901	86,07	104,99
1. Prihodi od premije i provizije osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija životnih osiguranja	8.006.830		9.149.203		114,27
2. Prihodi od premije i provizije osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija neživotnih osiguranja	110.578.590		112.972.442		102,16
3. Prihodi po osnovu učešća saosiguranja i reosiguranja i retrocesija u naknadi šteta neživotnih osiguranja	129.461		598.171		462,05
4. Prihodi od ukidanja i smanjenja rezervisanja neživotnih osiguranja	3.244.753		4.421.017		136,25
5. Prihodi od povrata poreskih i drugih dažbina i prihodi od premija, subvencija, dotacija, donacija i sl.	25.796		4.290		16,63
6. Drugi poslovni prihodi	4.940.494		6.110.778		123,69
II - Poslovni rashodi (1+2)	112.792.984	83,66	120.158.959	86,24	106,53
1. Funkcionalni rashodi (1.1.+1.2.+1.3.)	57.511.201		60.461.548		105,13
1.1. Rashodi za dugoročna rezervisanja i funkcionalne doprinose	7.426.630		8.305.187		111,83
1.2. Naknade šteta, ugovorenih iznosa i premija saosiguranja i reosiguranja	1.415.817		1.919.190		135,55
1.3. Naknade šteta i ostale naknade neživotnih osiguranja	48.668.754		50.237.171		103,22
2. Troškovi sprovođenja osiguranja	55.281.783		59.697.411		107,99
III - Poslovni dobitak/gubitak (I-II)	14.132.940		13.096.942		92,67
B. FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI					
I - Finansijski prihodi	5.735.819	4,05	9.242.602	5,97	161,14
II - Finansijski rashodi	554.542	0,41	511.029	0,37	92,15
III - Finansijski dobitak/gubitak (I-II)	5.181.277		8.731.573		168,52
AB - Dobitak/gubitak redovne aktivnosti (AIII+BIII)	19.314.217		21.828.515		113,02
V. OSTALI PRIHODI I RASHODI					
I - Ostali prihodi	4.159.090	2,93	9.716.296	6,38	233,62
II - Ostali rashodi	20.103.253	14,91	18.019.832	12,93	89,64
III - Dobitak/gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda (I-II)	-15.944.163		-8.303.536		52,08
G. PRIHODI I RASHODI OD USKLADIVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE					
I - Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine	54.616	0,04	1.092.629	0,71	2000,57
II - Rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine	99.772	0,07	451.221	0,32	452,25
III - Dobitak/gubitak po osnovu usklađivanja vrijednosti imovine (I-II)	-45.156		641.408		-1420,43
D. PRIHODI PO OSNOVU PROMJENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ISPRAVKE GREŠAKA IZ RANIJIH GODINA			19.845		
Đ. DOBITAK /GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (AB+VIII+ GIII+D)	3.324.898		14.186.232		426,67
E. TEKUĆI I ODLOŽENI POREZ NA DOBIT	1.405.449		1.691.984	1,09	120,39
Ž. ODLOŽENI PORESKI PRIHODI			288.380		
Z. NETO DOBITAK /NETO GUBITAK PERIODA (Đ-E+Ž)=(Z 1 - Z 2)	1.919.449		12.782.628		665,95
1. Neto dobitak tekuće godine	9.798.154		15.624.480		159,46
2. Neto gubitak tekuće godine	7.878.705		2.841.852		36,07
I. OSTALI DOBICI I GUBICI U PERIODU					
I - Dobici utvrđeni direktno u kapitalu	4.845.178	3,42	1.203.407	0,87	24,84
II - Gubici utvrđeni direktno u kapitalu	1.272.495	0,94	188.959	0,14	14,85
J. UKUPAN NETO REZULTAT U OBRAČUNSKOM PERIODU (Z+II-III)	5.492.132		13.797.076		251,22
K. UKUPNI PRIHODI I DOBICI (AI+BI+VI+GI+D+Ž+II)	141.720.627	100,00	154.819.060	100,00	109,24
L. UKUPNI RASHODI I GUBICI (AII+BII+VII+GII+III)	134.823.046	100,00	139.330.000	100,00	103,34
Lj. UKUPAN BRUTO REZULTAT U OBRAČUNSKOM PERIODU (K-L)	6.897.581		15.489.060		224,56
M. TEKUĆI I ODLOŽENI POREZ NA DOBIT (E)	1.405.449		1.691.984		120,39
N. UKUPAN NETO REZULTAT U OBRAČUNSKOM PERIODU (Lj-M)=J	5.492.132		13.797.076		251,22

Izvori: finansijski izvještaji društava

Ukupni prihodi, uključujući sve dobitke u 2010. godini su iznosili 154.819.060 KM, što u odnosu na prethodnu godinu predstavlja povećanje za 9,24%.

Poslovni prihodi društava ostvareni po osnovu premije u 2010. godini čine 86,07% ukupnih prihoda i iznose 133.255.901 KM, a veći su za 4,99% u odnosu na prethodnu godinu. Veći rast poslovnih prihoda za 2,80% u odnosu na rast fakturisane premije posljedica je smanjenja prenosne premije u odnosu na prethodnu godinu.

U strukturi ukupnih prihoda finansijski prihodi učestvuju sa 5,97%, ostali prihodi 6,38%, dok je procenat učešće prihoda od usklađivanja vrijednosti imovine i dobitaka utvrđenih direktno u kapitalu u ukupnim prihodima neznatan. Finansijski prihodi su povećani za 61,14%, iz razloga što je jedno društvo ostvarilo značajne prihode po osnovu sudske presude, a kod ostalih društava povećani su prihodi vezani za ulaganja sredstava tehničkih rezervi. Ostali prihodi povećani su za 133,62% prvenstveno zbog naplate ispravljenih potraživanja iz ranijeg perioda kod većine društava. Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine su povećani po osnovu procjene vrijednosti investicionih nekretnina jednog društva, koje naknadno vrednovanje vrši po metodi fer vrijednosti.

Ukupni rashodi društava, uključujući i sve gubitke u 2010. godini iznosili su 139.330.000 KM i u odnosu na rashode prethodne godine porasli su za 3,34%. Strukturu ukupnih rashoda čine poslovni rashodi sa 86,24%, ostali rashodi sa 12,93%, dok je učešće finansijskih rashoda, rashoda od usklađivanja vrijednosti imovine i gubitaka utvrđenih direktno u kapitalu neznatno. Najveći porast zabilježen je kod rashoda od usklađivanja vrijednosti imovine, a posljedica je pada tržišne vrijednosti hartija od vrijednosti razvrstanih u hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju. Porasta naknada šteta, ugovorenih iznosa i premija saosiguranja i reosiguranja iznosi 35,55%, rashodi za dugoročna rezervisanja i funkcionalne doprinose povećani su za 11,83%, a troškovi sprovođenja osiguranja za 7,99%.

Ukupan neto rezultat u obračunskom periodu, kao razlika ukupnih prihoda i dobitaka, s jedne strane, i ukupnih rashoda i gubitaka i tekućeg i odloženog poreza na dobit s druge strane, na nivou svih društava iznosi 13.797.076 KM. Ukupan neto rezultat koji je predmet raspodjele iznosi 12.782.628 KM, a u njemu participira deset društava sa ostvarenim dobitkom od 15.624.480 KM, a jedno društvo je iskazala neto gubitak od 2.841.852 KM.

6. POKAZATELJI POSLOVANJA

Ocjena uspješnosti poslovanja društava za osiguranje vrši se kroz kompleksnu analizu njihovih finansijskih izvještaja. Ne postoji jedinstvena metodologija, tako da se u analizi koriste različiti pokazatelji, a pored uobičajenih, koji se primjenjuju u analizi finansijskog položaja preduzeća, zbog specifičnosti djelatnosti, kod društva za osiguranje koriste se i drugi pokazatelji, koji odražavaju posebne aspekte njihovog poslovanja.

U narednom pregledu dati su osnovni pokazatelji poslovanja sektora osiguranja u RS za period 2008 - 2010. godina:

Tabela broj 18: Pokazatelji poslovanja

OPIS	2008	2009	2010
Premija po zaposlenom (u KM)	134.743,41	129.428,65	104.169,98
Ukupan prihod po zaposlenom (u KM)	140.881,03	147.654,21	130.252,70
Dobit po zaposlenom (u KM) ³	-1.911,09	2.070,60	10.860,35
Dobit/Ukupan prihod (%)	-1,36	1,40	8,34
Isplaćene štete/Premija (%)	35,51	33,65	34,57
Racio šteta (%)	44,87	42,24	42,71
Racio troškova (%)	46,28	47,73	50,90
Kombinovani racio (%)	91,16	89,97	93,61
Racio solventnosti (%)	82,74	75,93	89,23
Opšta likvidnost (%)	8,85	7,18	5,64
Povrat na uloženu imovinu (ROA) (%)	-0,79	0,82	5,11
Povrat na uloženi vlastiti kapital (ROE) (%)	-1,76	2,18	12,21

Izvor: Izvještaji društava

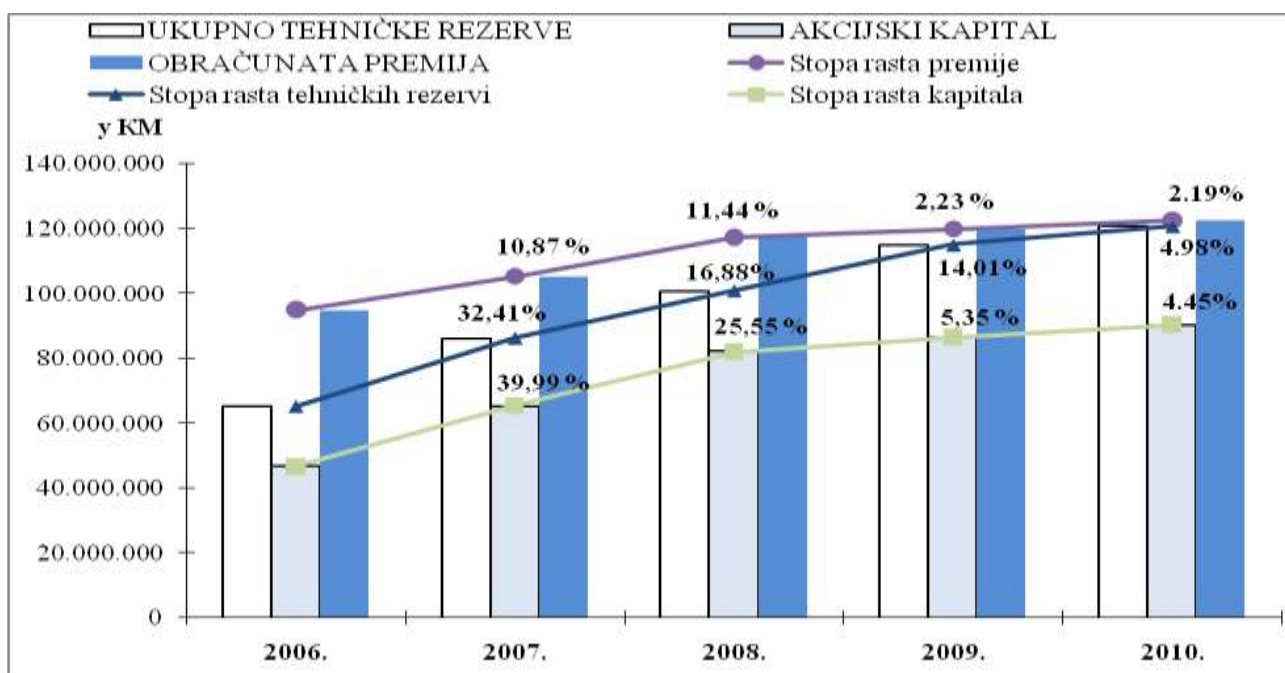
Iz pregleda prikazanih pokazatelja vidljivo je sljedeće:

- U navedenom periodu fakturisana premija imala je tendenciju rasta, ali je broj zaposlenih brže rastao od rasta premije, tako da je prisutna tendencija pada premije po zaposlenom.
- Kretanje ukupnog prihoda po zaposlenom, pored premije osiguranja i broja zaposlenih, vezano je i za promjenu ostalih prihoda i dobitaka, zbog čega ovaj pokazatelj u 2010. godini ima najniži nivo u posmatranom trogodišnjem periodu.
- Učešće isplaćenih šteta u premiji osiguranja povećano je u 2010. godini, u odnosu na prethodnu godinu, zbog bržeg rasta isplaćenih šteta u odnosu na fakturisanu premiju,
- Racio šteta, racio troškova i kombinovani racio odražavaju rezultate u pojedinim fazama poslovanja, a njihova visina je u obrnutoj srazmjeri sa rezultatima, odnosno što je racio veći fazni rezultat je manji. Ukoliko je kombinovani racio manji od 100, razlika između 100 i kombinovanog racia predstavlja pozitivan rezultat, a ukoliko je kombinovani racio veći od 100 ta razlika predstavlja negativan rezultat. U posmatranom periodu došlo do rasta racia troškova, što je uslovalo i porast kombinovanog racia.
- Racio solventnosti predstavlja odnos sopstvenog kapitala i neto prihoda od premije, a u 2010. godini dostiže najveću vrijednost u posmatranom trogodišnjem periodu.

³ Kod izračunavanja ovog i svih drugih pokazatelja, u kojima se uključuje dobit, ova kategorija predstavlja dobit neto rezultat koji je predmet raspodjele.

- Koeficijent opšte likvidnosti odražava sposobnost društava da svoje obaveze izmiruju u rokovima dospijeca. Usporen rast premije, otežana naplata potraživanja, porast kratkoročnih obaveza i drugi faktori ekonomske krize, uzrokovali su pogoršanje likvidnosti u posmatranom periodu.
- Pokazatelji povrat na uloženu imovinu (ROA) i povrat na uloženi kapital (ROE), nakon 2008. godine, kada je sektor u cjelini ostvario gubitak, pokazuju pozitivnu promjenu.

Regulatorne i nadzorne aktivnosti, preduzete sa ciljem uređenja i stabilizacije sektora osiguranja, dale su adekvatne rezultate, koji se, pored ostalog, ogledaju i u kretanje akcijskog kapitala, tehničkih rezervi i obračunate premije. Dinamiku ovih kategorija kod svih društava za životno i neživotno osiguranje, u periodu 2006.-2010. godina, pokazuje naredni grafikon:

Grafikon broj 15. Kretanje akcijskog kapitala, tehničkih rezervi i obračunate premije

Izvori: Izvještaji društava

Rast tehničkih rezervi, veći je od rasta premije, a rezultat je promjene regulative koju je donijela Agencija i izvršenog nadzora, čime su društva obavezana na obračun zasnovan na akturski priznatim metodama i kriterijumima. Realno procjenjivanje ovih pozicija ima za cilj obezbjeđenje uslova za pravovremeno i potpuno izvršavanje obaveza iz ugovora o osiguranju, čime se štite interesi osiguranika i korisnika osiguranja.

Evidentan je i rast akcijskog kapitala, što je takođe rezultat nadzornih mjera Agencije, kroz naloge za dokapitalizaciju, u cilju ispunjavanja kapitalnih zahtjeva i očuvanja solventnosti.

ZAKLJUČAK

Na osnovu analiza izvršenih u ovom Izvještaju mogu se rezimirati osnovne karakteristike tržišta osiguranja u Republici Srpskoj:

- Uspostavljen je adekvatan regulatorni i nadzorni okvir za funkcionisanje tržišta osiguranja u skladu sa međunarodno prihvaćenim principima. Potrebno je nastaviti proces dogradnje zakonske i druge regulative, kako bi se izvršilo potpuno usklađivanja sa EU direktivama.
- Tržište osiguranja se dalje institucionalno razvija, sa širom strukturom različitih učesnika (društva za osiguranje, Zaštitni fond, Ombudsman u osiguranju, različite vrste posrednika, uključujući banke, mikrokreditna društva Pošte Srpske).
- Mjereno ukupnom aktivom, ali i drugim parametrima, finansijskim sektorom dominiraju banke. Oblast osiguranja u periodu 2007.-2010. godina bilježi konstantan i stabilan rast aktive i zaposlenosti, čime povećava svoj značaj u okviru ukupnog finansijskog sistema.
- Prema osnovnim parametrima (premija po stanovniku, učešća premije u BDP i učešća premije životnog osiguranja u ukupnoj premiji), domaći sektor osiguranja zaostaje u odnosu na evropske zemlje, ne samo razvijene, već i tranzicijske.
- Životno osiguranje već cijelu deceniju bilježi dinamičan i nadprosječan rast. Struktura premije se poboljšava u pravcu neobaveznih i životnog osiguranja, ali je još uvijek nepovoljna, jer dominira obavezno osiguranje od autoodgovornosti.
- U 2010. godini ekonomska kriza uticala je na domaće tržište osiguranja, što se prvenstveno ogleda u manjem porastu obračunate premije, smanjenju prihoda po zaposlenom i pogoršanju likvidnosti, u odnosu na prethodne periode.
- Uprkos nepovoljnim kretanjima u realnom i finansijskom sektoru, oblast osiguranja sačuvala je stabilnost. Nije bilo slučajeva oduzimanja dozvole, stečaja ili prisilne likvidacije. U odnosu na prethodnu godinu povećala se vrijednost aktive za 7%, obračunata premija je porasla za 2,19%, a broj zaposlenih za 27%. Nije bilo značajnijih promjena u vlasničkoj strukturi, a tržišna koncentracija je umjerena, sa tendencijom povećanja stepena konkurencije.
- Preduzete su brojne i raznovrsne nadzorne mjere, kako bi se sektor dugoročno stabilizovao, a pojedina društva za osiguranje finansijski sanirala. Zbog prisutnih različitih oblika neloyalne konkurencije kod osiguranja od autoodgovornosti, potrebno je dalje regulatorno i nadzorno uređivati ovu oblast, pri čemu je neophodna saradnja sa drugim institucijama i organima.
- Razvijeni su različiti oblici zaštite i edukacije potrošača i korisnika usluga osiguranja, uključujući i djelovanje Kancelarije Ombudsmana, do sada jedinstvene institucije na finansijskom tržištu u BiH.
- Društva za osiguranje imaju sve aktivnije učešće na tržištu kapitala kao institucionalni investitori.

- U društvima za osiguranje struktura zaposlenih se kontinuirano poboljšava, razvija se domaća aktuarska struka, kao profesionalna podrška razvoju i nadzoru tržišta osiguranja.

Pozitivne efekte primjene zakona iz oblasti osiguranja, podzakonskih propisa i mjera nadzora, koje je preduzela Agencija, potvrđuje više kvalitativnih i kvantitativnih pokazatelja, prezentovanih u ovom Izvještaju. Podaci i informacije, koji se odnose na sektor osiguranja u cjelini u 2010. godini, dati u ovom Izvještaju pokazuju da je:

- ostvarena premija od 122,6 miliona KM, sa povećanjem od 2,19% u odnosu na prethodnu godinu,
- ostvaren rast bilansne sume za 7% , koja iznosi 245 miliona KM,
- kontinuirano povećavana vrijednost ukupnog i akcionarskog kapitala kroz dokapitalizacije i ostvarenu dobit, koji dostiže nivo od 104,6, odnosno 90,4 miliona KM,
- obezbijedena propisana pokrivenost 50% minimalnog garantnog fonda, čime je povećana zaštita interesa osiguranika i korisnika osiguranja,
- nastavljen trend rasta tehničkih rezervi, povećan je stepen pokrivenosti propisanim oblicima ulaganja i poboljšana je struktura ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi,
- efikasnost rješavanja i isplate odštetnih zahtjeva dostigla prihvatljiv nivo,
- sektor u cjelini poslovaao sa neto dobitkom od 12,8 miliona KM.
- poboljšana realnost i pouzdanost finansijskog izvještavanja.

Osnovne oblasti poslovanja društava za osiguranje, koje u narednom periodu treba unapređivati, su:

- sistem interne revizije i internih kontrolnih postupaka,
- primjena pravila upravljanja rizicima,
- upravljanja i kontrola troškova,
- transparentnost i korporativno upravljanje,
- korektan odnos sa osiguranicima, korisnicima osiguranja i trećim oštećenim licima.